

filipov petrovič jeraj in partnerji

RS MOP
AGENCIJA RS ZA OKOLJE
Vojkova 1b

1102 Ljubljana p.p. 2608

odvetnik: Tomaž Petrovič
datum: 9.7.2010
znak: DOPPS - VE VR

št. 35402-114/2004-286

Stranka: **Elektro Primorska d.d.**, Erjavčeva 22, p.p. 411, Nova Gorica

Stranski udeleženec: **Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, DOPPS - BirdLife Slovenija**, Tržaška 2, Ljubljana, ki ga po posebnem pooblastilu zastopa

filipov petrovič jeraj in partnerji
o.p., d.o.o., Tomšičeva 3, SI-1000 Ljubljana

zoper odločbo naslovnega organa z dne 22.6.2010,
zaradi izdaje okoljevarstvenega soglasja

PRITOŽBA
stranskega udeleženca

2 X
pooblastilo v spisu
priloge po dokaznih predlogih
upravna taksa plačana

Stranski udeleženec vlaga v zakonsko določenem roku to pritožbo zoper odločbo prvostopenjskega organa (ARSO), kateri je z izpodbijano odločbo št. 35402-114/2004-286 z dne 22.6.2010 ("Izpodbijana odločba") potrdil veljavnost okoljevarstvenega soglasja, odločba št. 35402-114/2004-187 z dne 26.6.2006, investitorju, Elektro Primorska d.d. ("investitor") za postavitev 33 vetrnih turbin vetrne elektrarne in za postavitev 110 kV povezovalnega daljnovoda od RTP Ilirska Bistrica do RTP Volovja reber, s 43. strojnimi mesti.

Stranskemu udeležencu DOPPS - BirdLife Slovenija je bil status stranskega udeleženca priznan z odločbo Ministrstva za okolje in prostor št. 35402-2/2006-31.

Stranski udeleženec se zoper odločbo pritožuje iz vseh pritožbenih razlogov in predlaga, da Ministrstvo za okolje in prostor, kot pritožbeni organ, izpodbijano odločbo razveljavi in vrne zadevo prvostopenjskemu organu v ponovno odločanje oz. da ugotovi zahtevo stranskega udeleženca in zavrne zahtevo investitorja po izdaji okoljevarstvenega soglasja za postavitev načrtovane vetrne elektrarne, skupaj s povezovalnim daljnovodom v celoti.

V sami zadevi pa pritožnik vztraja pri svojih dosedanjih navedbah in dodatno navaja kot sledi.

A.

Prvostopenjski organ je vse argumente zavrnil zgolj pavšalno

Organ vsebinsko ne obravnava nobenega dokaza in argumenta, ki jih je od stranke in stranskega udeleženca pridobil v obnovljenem postopku. Le pavšalno navede, da ni razlogov za drugačno odločitev. Zaradi tega se odločbe sploh ne da preizkusiti, kar se šteje za bistveno kršitev pravil upravnega postopka, zaradi česar je treba izpodbijano odločbo razveljaviti.

1. Stranski udeleženec DOPPS in stranka Elektro Primorska sta v okviru obnovljenega upravnega postopka presoje vplivov posega na okolje (v nadaljevanju »postopek PVO«) organu posredovala vrsto dokumentov, **ki vsebujejo večje število podatkov in argumentov bistvenih za odločanje** o izdaji Okoljevarstvenega soglasja. Velika večina od teh se nanašajo na obdobje pred oktobrom 2006.
2. Organ je v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 vse argumente odpravil v enem samem stavku¹. Organ **zgolj pavšalno navede**, da *»tisti del dokumentacije, ki je bil predložen, in je nastala do dokončnosti odločbe 35402-114/2004-187, ne dokazuje, da je poseg nesprejemljiv za okolje oziroma ne navaja takšna nova dejstva, ki bi skupaj z drugimi dejstvi in dokazi, pripeljali do drugačne odločitve«*.
3. ZUP-UPB2 določa v 5. točki 1. odstavka 214. člena, da obsega obrazložitev odločbe *»razloge, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo«*. Organ je v izpodbijani odločbi le pavšalno navedel, da predložena dokumentacija ne navaja takšnih novih dejstev, ki bi pripeljala do drugačne odločitve. Takšna pavšalna navedba

¹ Glej odstavek (33) v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010, t.j. drugi odstavek na strani 6.

ne pomeni navedbe razlogov, ki so narekovali takšno odločbo, zato se odločbe sploh ne da preizkusiti. Po določilu 7. točke 2. odstavka 237. člena ZUP-UPB2 se v vsakem primeru šteje za bistveno kršitev pravil upravnega postopka, če se odločbe ne da preizkusiti.

4. **Do enakega zaključka je pritožbeni organ MOP prišel v vsebinsko zelo podobnem primeru v odločbi 35608-3/2009-4 z dne 21.10.2009².**
5. Stranski udeleženec v tej točki zgolj primeroma navaja nekaj dokazov in argumentov, ki so bili v obnovljenem postopku posredovani organu in ki so nedvomno bistvenega pomena za predmetni postopek PVO, pa jih organ v izpodbijani odločbi vsebinsko ne obravnava:
 - a. Prvostopenjski organ smo opozorili³, da so avtorji izvirne ornitološke študije »Ptice pozimi«⁴, ki je bila izdelana za potrebe investitorjevega okoljskega poročila, prišli do zaključka: "**Vpliv obratovanja na planinskega orla bo po naši oceni nesprejemljivo velik, v kolikor se bistveno ne zmanjša verjetnost trka ptice z rotorjem vetrnice**". V nadaljevanju študija navaja možne omilitvene ukrepe, ki bi lahko zmanjšali negativen vpliv na planinskega orla, če bi bili tehnično izvedljivi⁶. V končnem Okoljskem poročilu investitorja ni bil upoštevan noben od teh omilitvenih ukrepov, prav tako nikjer ni bila z besedo omenjena ocena izvirne ornitološke študije o nesprejemljivo velikem vplivu posega na planinskega orla. Prvostopenjski organ je to naše opozorilo in ta zaključek izvirne ornitološke študije v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.
 - b. Prvostopenjski organ smo opozorili⁷, da zakon **izrecno predpisuje**, da je v postopku PVO treba izvesti tudi **presojo vplivov posega na krajino**, ter da v predhodnem postopku PVO takšna presoja sploh ni bila izvedena. Prvostopenjski organ je to naše opozorilo v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.
 - c. Prvostopenjski organ smo opozorili⁸, da je v obrazložitvi prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 **v celoti zamolčal dokument »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri«**⁹, ki prinaša ključne ugotovitve o vplivih nameravanega posega na varovano vrsto planinski orele. Prvostopenjski organ je to naše opozorilo v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.

² Glej zadnji odstavek na strani 2 omenjene odločbe. Dokument je v spisu postopka št. 35608-3/2009 pri pritožbenem organu in v spisu postopka št. 35601-99/2009 pri prvostopenjskem organu.

³ Glej točko 45 v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁴ Tome, D., D. Šere, A. Vrezec, I. Čuhalev & M. Paternoster (2004a): Poročilo o vplivih na okolje za izgradnjo vetrne elektrarne na območju Volovje rebri in povezovalnega 110 kV daljnovoda – Študija preletov ptic na območju Volovje rebri in ocena morebitne izgradnje vetrnic ter povezovalnega 110 kV daljnovoda na njihove populacije – vmesno poročilo (**ptice pozimi**); Referat št.: 1639. Elektroinštitut Milan Vidmar – EIMV, februar 2004. 15 strani. Dokument je v spisu.

⁵ Istotam, stran 7

⁶ Istotam, stran 14, odstavek 3

⁷ Glej točke 112. do 117. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁸ Glej točke 25.c. (točka 10.1. citiranega dokumenta) in 25.d. (poglavje A. citiranega dokumenta) v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁹ »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri – podrobnejša obrazložitev možnih scenarijev in njihovih verjetnosti«, doc.dr. Peter Trontelj, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 13.3.2006; Izdelano po naročilu ZRSVN in poslano organu 13.3.2006; Dokument je v spisu.

- d. Prvostopenjski organ smo opozorili^{10,11}, da je podatek o smrtnosti beloglavih jastreb v pokrajini Navarra v Španiji, ki ga navaja okoljsko poročilo, in na osnovi katerega ocenjuje verjetnost smrtnosti jastreb na Volovji rebri, **neresničen**; smrtnost jastreb v Navarri je v resnici **več kot 10 krat večja**, kot to navaja investitorjevo okoljsko poročilo – kar pomeni, da bi bil glede na metodologijo avtorjev okoljskega poročila vpliv posega na jastrebe več kot 10 krat večji, kot ga navaja okoljsko poročilo. V citiranih dokumentih smo prvostopenjski organ opozorili tudi na študijo o smrtnosti jastreb zaradi vetrnic v Navarri, ki so jo izdelali španski ornitologi leta 2001, in ki je prosto dostopna na internetu. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal to naše opozorilo, ki je brez dvoma ključnega pomena za korektno presojo vplivov posega na beloglavega jastreba.
- e. Prvostopenjski organ smo opozorili¹², da so investitor in avtorji okoljskega poročila vse do ustne obravnave dne 3.12.2010 **skrivali informacijo**, da je izvirna ornitološka študija »Ptice pozimi«¹³ prišla do zaključka, da bi bil vpliv načrtovane vetrne elektrarne *»na planinskega orla nesprejemljivo velik, v kolikor se bistveno ne zmanjša verjetnost trka ptice z rotorjem vetrnice«*. Organ smo opozorili, da je potem dr. Tome **priznal, da so bile začetne ocene spremenjene**¹⁴. Dr. Tome v nadaljevanju navede dva razloga, zakaj je do spremembe prišlo:
- i. zaradi naknadno sprejetih omilitvenih ukrepov
 - ii. zaradi novih podatkov (predvsem izkušenj kolegov biologov iz Španije), ki so bili zbrani v obdobju med izdelavo poročila o pticah in poročilom o PVO.

Prvostopenjskemu organu smo nato poslali argumentacijo, s katero smo ga opozorili na **spornost obeh navedenih razlogov**, ki jih navaja dr. Tome¹⁵. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal vse argumentiranje, ki ga navajamo v tej točki in je nedvomno ključnega pomena za korektno presojo vplivov posega na planinskega orla.

¹⁰ Glej izjavo [redacted] na strani 5 v zapisniku ustne obravnave z dne 3.12.2009; Dokument je v spisu.

¹¹ Glej poglavje »VI.« v dokumentu »Izjasnitev o pojasnilu glede izvirnih študij in uporabe metod opazovanja beloglavega jastreba«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu dne 24.3.2010; Dokument je v spisu.

¹² Glej poglavji I. v dokumentu »Izjasnitev o pojasnilu glede izvirnih študij in uporabe metod opazovanja beloglavega jastreba«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu dne 24.3.2010. Dokument je v spisu.

¹³ Glej poglavje 2.1 na strani 7. v »Tome, D., D. Šere, A. Vrezec, I. Čuhalev & M. Paternoster (2004a): Poročilo o vplivih na okolje za izgradnjo vetrne elektrarne na območju Volovje rebri in povezovalnega 110 kV daljnovoda – Študija preletov ptic na območju Volovje rebri in ocena morebitne izgradnje vetrnic ter povezovalnega 110 kV daljnovoda na njihove populacije – vmesno poročilo (**ptice pozimi**); Referat št.: 1639. Elektroinštitut Milan Vidmar – EIMV, februar 2004. 15 strani.« Dokument je v spisu.

¹⁴ Glej drugi odstavek v dokumentu »Opredeležitve do navedb stranskega udeleženca DOPPS, podanih med ustno obravnavo...« avtorjev dr.D.Tome in mag.M.Žerdin z dne 19.1.2010, ki ga je investitor posredoval prvostopenjskemu organu dne 22.1.2010. Dokument je v spisu.

¹⁵ Glej poglavji II. v dokumentu »Izjasnitev o pojasnilu glede izvirnih študij in uporabe metod opazovanja beloglavega jastreba«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu dne 24.3.2010. Dokument je v spisu.

B.

Predpisano previdnostno načelo ni bilo upoštevano

Kljub opozorilu stranskega udeleženca, prvostopenjski organ pri odločanju ni upošteval predpisanega previdnostnega načela. Dejstvo, da materialni predpis pri izdaji ni bil uporabljen, je razlog za razveljavitev odločbe

6. Stranski udeleženec je prvostopenjskega organa izrecno opozoril¹⁶, da mora pri odločanju uporabiti predpisano strogo previdnostno načelo, ki izhaja iz 6(3) člena Habitatne direktive in iz 3(2) člena nacionalnega »Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov...« (UL RS 130/2004).
7. Temelj vsem pravilom glede dovoljevanja projektov, ki bi lahko pomembno vplivali na Natura 2000 območje, postavlja Habitatna direktiva v členu 6(3). Med drugim določa da “... pristojni nacionalni organi soglašajo z načrtom ali projektom **šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja...**”. Kaj določba člena 6(3) pomeni v praksi, zelo jasno zapiše Evropsko sodišče v sodbi v primeru C-127/2002¹⁷: “...Iz tega izhaja, da se dovoljenje za načrt ali projekt lahko izda samo takrat, ko se pristojni nacionalni organi prepričajo, da tak načrt ali projekt ne vpliva škodljivo na celovitost zadevnega območja. Če obstaja **negotovost glede neobstoja škodljivih učinkov**, povezanih z zadevnim načrtom ali projektom, na celovitost tega območja, bo moral pristojni nacionalni organ zavrniti dovoljenje zanj.¹⁸ Evropsko sodišče torej sodi, da je previdnostno načelo v členu 6(3) Habitatne direktive izraženo do te mere, da **mora pristojni organ zavrniti vsak projekt za katerega z znanstvenega vidika ni izključen vsak razumni dvom glede odsotnosti škodljivih učinkov**¹⁹. Povedano drugače: če se za načrtovani projekt pojavijo dvomi, da bi lahko imel škodljive učinke, se tak projekt lahko dovoli le, če se da na znanstveni način pokazati, da projekt škodljivih učinkov ne bo imel. V primeru dvoma, bo naslovni organ moral odločiti v korist ohranjanja narave, *in dubio pro natura*²⁰.
8. Podobno strogo je previdnostno načelo preneseno v slovenski pravni red: “V postopku presoje sprejemljivosti se uporablja načelo previdnosti v vseh stopnjah presoje tako, da v primeru dvoma prevlada javna korist ohranjanja narave nad razvojnimi interesi in drugimi javnimi koristmi. Šteje se, da je dvom izkazan, če odločitve v posameznih stopnjah presoje ni možno sprejeti na objektivni in z dokazi podprti ugotovitvi, v skladu z določbami tega pravilnika.”²¹
9. Iz povedanega v prejšnjih točkah izhaja, da je dokazno breme o neobstoju škodljivih učinkov na strani investitorja. Določbe člena 6(3) Habitatne direktive torej pomenijo **obrnjeno dokazno breme**, kar sicer za previdnostno načelo v splošnem ne velja nujno²².

¹⁶ Glej točke 6. do 10. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹⁷ Sodba Evropskega sodišča o predhodnem vprašanju v primeru št. C-127/02 – “Waddenvereniging & Vogelbeschermingsvereniging”.

¹⁸ Točki 56 in 57 omenjene sodbe v primeru C-127/2002

¹⁹ Točke 58 do 61 omenjene sodbe v primeru C-127/2002

²⁰ Razprava o načelu *In dubio pro natura* v povezavi s primerom Volovja reber je bila objavljena v Jančar, T. (2007): *In dubio pro natura*. Acrocephalus št. 134, str. 89-94.

http://www.pravo-za-naravo.si/datoteke/2009/12/jancar-2007_in-dubio-pro-natura.pdf

²¹ Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (UI RS 130/04), 2. odstavek 3. člena

²² Vso kompleksnost problematike previdnostnega načela podrobno razčlenjuje npr: Trouwborst, A. (2007): The Precautionary Principle in General International Law: Combating the Babylonian Confusion. RECIEL 16(2): 185-195. V zvezi s previdnostnim načelom po habitatni direktivi in vprašanjem obrnjenega dokaznega bremena glej strani 192 do 193. Dokument je v spisu.

10. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi obvezno uporabo predpisanega previdnostnega načela v celoti izpustil. ZUP-UPB2 v 1. odstavku 237. člena določa, da je razlog za izpodbijanje odločbe če je bil pri izdaji odločbe materialni predpis napačno uporabljen oz. sploh ni bil uporabljen.

C.

Določbe predpisa, na katere bi se morala opirati odločba, niso navedene

Prvostopenjski organ bi moral v obrazložitvi odločbe navesti določbe predpisov, ki urejajo previdnostno načelo, katere bi moral uporabiti pri odločanju. Ker tega ni storil, je treba odločbo odpraviti.

11. ZUP-UPB2 določa v 4. alineji 1. odstavka 214. člena, da mora organ v obrazložitvi navesti »določbe predpisov, na katere se opira odločba«. Prvostopenjski organ v nobeni od dveh odločb o okoljevarstvenem soglasju (ne v prvi odločbi z dne 26.6.2006 in ne v odločbi v ponovljenem postopku z dne 22.6.2010) **ne navaja, da je uporabil načelo previdnosti** v skladu z 2. odstavkom 3. člena »Pravilnika o presoji...« in z členom 6(3) Ptičje direktive.
12. Stranski udeleženec DOPPS sicer meni, da prvostopenjski organ zavezujočih določb predpisov o previdnostnem načelu sploh ni uporabil. V vsakem primeru je vprašanje uporabe previdnostnega načela razlog za odpravo izpodbijane odločbe: bodisi zato, ker organ ni uporabil materialnega predpisa, ki bi ga moral uporabiti²³, ali pa zato, ker v obrazložitvi odločbe ni navedel določb ustreznih predpisov²⁴.

D.

Stališče prvostopenjskega organa, da podatki, dokazi in argumenti, ki so nastali po dokončnosti predhodnega okoljevarstvenega soglasja, niso upoštevni, nima podlage v predpisu

Prvostopenjski organ je neupravičeno zavrnil obravnavanje podatkov, dokazov in argumentov, ki so nastali oz. bili pridobljeni po oktobru 2006. Za takšno ravnanje ni imel podlage v predpisu. Ker gre za gradivo, ki je pomembno za pravilno ugotavljanje dejanskega stanja in za ustreznost presoje vplivov posega na varovane vrste območja, je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

13. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi zavzel stališče, da v obnovljenem postopku **ni mogoče upoštevati dejstev in dokazov, ki so nastali po dokončnosti predhodne odločbe**. Po prepričanju stranskega udeleženca, organ za takšno stališče nima podlage v predpisu. Zagotovo pa organ določb predpisa, na katere opira to svoje stališče, ne navaja.
14. Organ sicer navaja nekaj primerov sodne prakse, ki pa so za predmetni postopek nerelevantne. Citirane zadeve tako v ničemer ne morejo biti uporabne za sedanjo fazo obnovljenega postopka, saj se nanaša na t.i. prvo fazo, ko upravni organ odloča o dovoljenosti obnove.

²³ 1. alineja 1. odstavka 237. člena ZUP-UPB2

²⁴ 4. alineja 1. odstavka 214. člena ZUP-UPB2

15. V drugi fazi odločanja o predlogu za obnovo postopka organ odloča o obsegu obnove postopka. Gre torej za fazo, kjer organ obnovo postopka s sklepom dovoli in določi obseg, v katerem se bo postopek obnovil. To je naslovni upravni organ storil s svojim sklepom, ko je po uradni dolžnosti odločil o obnovi postopka na način, da je kot stranskega udeleženca pritegnil v postopek DOPPS in sicer kot društvo, ki deluje v javnem interesu na področju svoje aktivnosti.
16. Skladno z 268(1) čl. ZUP mora upravni organ v drugi fazi obnove postopka s sklepom natančno določiti obseg obnove postopka. Pri odločanju o obnovljenem postopku, je upravni organ vezan na obseg dovoljene obnove, določen s sklepom o obnovi postopka (I Up 321/2005). V obravnavanem postopku je bil postopek obnovljen v obsegu, da se v postopek kot stranski udeleženec pritegne DOPPS in sicer kot društvo, ki deluje v javnem interesu. Upošteva tukaj citirano sodno prakso *a contrario* in pa upošteva dejstvo, da ja DOPPS tekom postopka za priznanje svojega statusa stranskega udeleženca v postopku ves čas opozarjal na nezakonitosti in nepopolno oz. napačno ugotovljeno dejansko stanje, so to okoliščine, ki jih je potrebno v ponovljenem postopku v celoti ponovno pretehtati.
17. Upravni organ tako v obnovljenem postopku v obsegu obnovitvenega razloga iz 9. tč. 249 čl. ZUP(86) izvede posebni ugotovitveni postopek po določbah 142. in 143. čl. ZUP(86) in stranskemu udeležencu omogoči, da zavaruje svoje pravice in pravne koristi [...] (I Up 1736/2006). V postopku se izda odločba na podlagi podatkov, ki so bili zbrani v prejšnjem postopku in podatkov, ki se zberejo v obnovljenem postopku (286. čl. ZUP). Po določbi 142. člena ZUP(1986) se poseben ugotovitveni postopek, katerega meje določa ta zakon in materialni predpis, ki se nanaša na predmet odločanja, izvede tudi zato, da se da strankam možnost, da uveljavljajo in zavarujejo svoje pravice in pravne koristi. Določbi 142. člena in 143. člena ZUP(86) zato predstavljata okvir procesne in materialnopravne realizacije obnovitvenega razloga iz 9. točke 249. člena ZUP(86), katerega namen je, da v obnovljenem postopku tudi stranski udeleženec zavaruje svoje pravice oziroma pravne koristi!
18. Po prepričanju stranskega udeleženca je predmetni materialni predpis, torej ZVO-1 v upoštevanih določbah o okoljevarstvenem soglasju takšne narave, da terja upoštevanje vseh, tako novo ugotovljenih dejstev, kakor tistih ki datirajo v obdobje do oktobra 2006 in po potrebi tudi zahtevo za dopolnitev oz. novo okoljsko poročilo investitorja.
19. Nadalje se pri obnovi po uradni dolžnosti [...] procesno razmerje med upravnim organom in stranko oz. stranskim udeležencem vzpostavi šele z izdajo sklepa o obnovi postopka, zato bo stranka lahko v obnovljenem postopku v celoti uveljavljala svoje pravice in interese, saj pred tem sodelovanje strank v postopku ni bilo možno (X Ips 1198/2005, X Ips 18/2007, X Ips 78/2007 itd).
20. Ne gre torej zgolj za nove dokaze o starih dejstvih, ampak tudi za možnost ponuditi nove dokaze o novih dejstvih, ki predstavljajo okoliščine, ki bi same zase ali z drugimi pripeljale do drugačne odločitve. Slednje je na koncu koncev v zakonu opredeljeno kot samostojen obnovitveni razlog.
21. Ker je obseg obnove tako odvisen predvsem od obnovitvenega razloga in ker gre v predmetnem primeru za obnovo postopka po uradni dolžnosti, je upošteva razloge, ki so narekovali obnovo, po prepričanju stranskega udeleženca to obnovitveni razlog, ki zahteva obnovo celotnega postopka in sicer na način, da se stranskemu udeležencu omogoči varovanje njegovih (oz. javnih) koristi in interesov.
22. Skladno z uveljavljeno teorijo (Komentar ZUP, Breznik, GV, 2008), v postopku obnove ne velja prepoved *reformatio in peius*, ker se v obnovljenem postopku lahko ugotovi drugačno dejansko stanje, kot je bilo ugotovljeno v prejšnjem postopku. Navedeno kaže, da se dejansko stanje glede na obseg obnove lahko ugotavlja tudi v celoti znova, kar lahko terja tudi zbiranje novih podatkov v obnovljenem postopku.
23. Upošteva vse navedeno so posledično tako prav vse študije in reference, ki jih je v svojem povzetku dejstev in okoliščin v obnovljenem postopku v vlogi z dne 8.6.2009

navedel DOPPS v celoti upoštevni in relevantni za predmetni postopek in jih upravni organ mora kot takšne tudi upoštevati.

24. Ne glede na navedeno pa je seveda potrebno razlikovati dejstva in njihov (tudi časovni) obstoj na eni strani, ter čas njihove ugotovitve, kot povsem različni komponenti. Večina ugotovljenega in dokazanega dejanskega stanja stranskega udeleženca se tako nanaša na čas, v vsakem oziru relevanten za presojo o izdaji predmetnega okoljevarstvenega soglasja.
25. Stranskemu udeležencu je skladno s sklepom o obnovi postopka potrebno, upoštevaje citirano prakso in namen obnove postopka ([...] v tem, da se odpravijo morebitne pomanjkljivosti v dejanskem stanju, na katerem je zasnovana prejšnja odločba in da se na podlagi naknadno ugotovljenega dejanskega stanja odloči v isti upravni stvari [...]; U 157/95-6) in pa v okvirih materialnega zakona, upoštevaje uveljavljena načela evropskega prava in aplikaciji sodb sodišč Evropskega sodišča, omogočiti polnopravno sodelovanje v obnovljenem postopku in na podlagi tako izvedenega postopka in ugotovljenih dejstev izdati zakonito odločbo ter zavrniti izdajo okoljevarstvenega soglasja investitorju.

E.

Stališče prvostopenjskega organa, da podatki novejši od oktobra 2006 niso upoštevni, je v nasprotju z evropskim pravom

Stališče prvostopenjskega organa, da v obnovljenem postopku ni mogoče upoštevati dejstev in dokazov, ki so nastali po dokončnosti predhodne odločbe, je napačno, saj je v nasprotju z določbami Ptičje in Habitatne direktive. Organ pri odločanju torej ni uporabil določb predpisov, ki bi jih moral uporabiti, in je nepopolno ugotovil dejansko stanje, zaradi česar je odločba nezakonita in jo je treba odpraviti.

26. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi zavzel stališče, da v obnovljenem postopku **ni mogoče upoštevati dejstev in dokazov, ki so nastali po dokončnosti predhodne odločbe**. Tudi če bi za takšno stališče obstajala podlaga v slovenskih predpisih (organ sicer ne navaja niti določb predpisov ne pravne prakse, na katera opira to sporno stališče), ga organ ne sme uporabiti, saj je v nasprotju z zavezujočimi določili evropskega prava
27. Ptičja direktiva v členu 4(4) nalaga članicam, **da sprejmejo ukrepe, ki so potrebni da ne pride do poslabšanja habitatov varovanih vrst ptic** do te mere, da bi to vplivalo na varstvene cilje območja. Mnogi podatki ki jih je predložil DOPPS in ki so bili zbrani v letu 2007 (npr. planinski orel^{25,26}) in v 2009 (npr. beloglavi jastreb^{27,28}) jasno kažejo, da bi poseg prekomerno vplival na več varovanih vrst ptic.
28. Če bi se organ postavil na stališče, da podatkov mlajših od datuma odločbe ne bo upošteval in bi z izdajo okoljevarstvenega soglasja soglašal z gradnjo vetrne elektrarne

²⁵ Glej točke 35. do 59. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

²⁶ Glej "Elaborat o planinskem orlu za Presajo vpliva VE Volovja reber na naravo", Verzija 2; DOPPS (T.Jančar, T.Mihelič, B.Rubinič & P.Kmecl), februar 2009; dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 1 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

²⁷ Glej točke 60. do 82. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

²⁸ Glej dokument »Ujeda na Volovji rebri; Verzija 1 z dne 19.2.2009«, ki smo ga posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 2 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

na Volovji rebri, bi to glede na DOPPSove podatke zbrane v letih 2007 do 2009 nedvomno pripeljalo do pomembnega prekomernega vpliva na varovano populacijo beloglavega jastreba in do verjetnega regionalnega izumrtja planinskega orla. To pa pomeni nedvomno kršitev cilja iz člena 4(4) Ptičje direktive. To hkrati **pomeni, da je nacionalni predpis, ki bi organu branil uporabo podatkov zbranih po datumu izdaje odločbe leta 2006, v nasprotju s cilji in določili Ptičje direktive in ga je zaradi načela direktnega učinkovanja direktiv EU, treba šteti za nerelevantnega.**

29. Podobno velja za določbo 6(3) člena Habitatne direktive: **»uradna oseba lahko soglaša s projektom šele po tistem, ko se prepriča, da ta ne bo škodoval celovitosti območja«**. Če torej organ ne bo preučil vseh razpoložljivih in posredovanih mu podatkov in argumentov, ne glede na datum nastanka, se ne bo mogel prepričati v neškodljivost načrtovane postavitve vetrne elektrarne na varovane vrste ptic.
30. V zvezi s tem je zelo jasna tudi sodba Evropskega sodišča v zadevi C-127/02²⁹, ki v 61. točki pravi: **»... Pristojni nacionalni organi ... to dejavnost dovolijo le, če so se prepričali, da nima škodljivih vplivov na to območje. To je podano, kadar z znanstvenega stališča ne obstaja noben razumen dvom** glede neobstoja teh učinkov.« Po prepričanju stranskega udeleženca podatki o stotinah opazovanj planinskih orlov in beloglavih jastreb v letih 2007 do 2009 na ožjem območju posega dokazujejo, da bi vetrnice imele škodljive vplive na ti dve varovani vrsti. Že samo zaradi tega prvostopenjski organ **zagotovo ne more zaključiti, da ne obstaja noben razumen dvom** glede tega da načrtovane vetrnice ne bodo imele nobenega škodljivega vpliva na planinskega orla in na beloglavega jastreba
31. Še glede direktnega učinkovanja direktiv: Po tem načelu direktive Evropske unije učinkujejo neposredno, kadar te niso ustrezno prenesene v pravni red države članice. Načelo neposrednega učinkovanja izhaja iz pravne prakse Evropskega sodišča³⁰, podrobneje je o tem pomembnem pravnem pravilu pri nas pisal prof. Knez³¹, obveznost njegove uporabe v Sloveniji pa je potrdilo tudi že Ustavno sodišče³². Neposredno učinkovanje direktiv velja tako za nacionalna sodišča, kot tudi za vse državne organe, ki odločajo v upravnih postopkih. **V konkretnem primeru to pomeni, da bi moral prvostopenjski organ neposredno uporabiti določbe Ptičje in Habitatne direktive v primeru, če bi presodil, da mu slovenski pravni red nalaga neupoštevanje dejstev in dokazov novejših od oktobra 2006.**

²⁹ Sodba Evropskega sodišča o predhodnem vprašanju v primeru št. C-127/02 – "Waddenvereniging & Vogelbeschermingsvereniging".

³⁰ Glej npr. sodba Evropskega sodišča o predhodnem vprašanju v primeru št. C-118/94 – "Regione Veneto" (točka 19) in sodba Evropskega sodišča o predhodnem vprašanju v primeru št. C-127/02 – "Waddenvereniging & Vogelbeschermingsvereniging" (točki 65 in 66).

³¹ Knez, R. (2008): Uporaba in učinkovanje direktiv s področja varstva okolja v upravnih in sodnih postopkih. Varstvo narave št. 21 (2008), str. 7-23 (http://www.zrsvn.si/dokumenti/63/2/2008/Knez_1338.pdf); dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 6 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

³² Glej odločitev Ustavnega sodišča v zadevi Up-2012/08-20 z dne 5.3.2009.

F.

Mnenja ZRSVN ni ustrezno upoštevano

Prvostopenjski organ pri odločanju ni ustrezno upošteval mnenja ZRSVN, številne argumente in opozorila je v celoti prezrl in drugačnih odločitev ni utemeljil z navedbo ustreznih dokazov. Zaradi tega je izpodbijano odločbo treba odpraviti

32. ZVO-1 določa, da prvostopenjski organ pri odločanju o okoljevarstvenem soglasju **upošteva tudi mnenje** pristojnih ministrstev in organizacij³³. Med temi organizacijami je tudi ZRSVN. Še bolj zavezujoč je Zakon o ohranjanju narave: za posega na območja Natura 2000 določa, da prvostopenjski organ »sprejema odločitve v postopku presoje vplivov na okolje na **podlagi mnenj organizacije, pristojne za ohranjanje narave**«³⁴, se pravi mnenja ZRSVN.
33. Zakonodajalec je torej pri presojanju vplivov posegov na območja Natura 2000 **mnenju ZRSVN določil posebno težo**, nedvomno večjo, kot je teža vseh drugih gradiv, ki jih prvostopenjski organ zebre v postopku. To je sicer tudi razumljivo, saj je ZRSVN v skladu z ZON najvišja državna strokovna avtoriteta za področje varstva narave, medtem ko uradniki prvostopenjskega organa, ki niso izobraženi na področju ekologije, biologije in varstva narave, po logiki stvari ne morejo enakovredno obvladovati zahtevne strokovne tematike.
34. Kot ugotavlja odločba MOP z dne 30.3.2005³⁵ prvostopenjski organ sicer mnenju ZRSVN ni dolžan slepo slediti, pri odločanju mora upoštevati tudi druge podatke in argumente zbrane tekom postopka. Mora pa v primeru **ugotovitev, ki odstopajo od mnenja ZRSVN, te zelo dobro utemeljiti z navedbo ustreznih dokazov, na katere le-te opira** in v skladu z načelom materialne resnice³⁶.
35. Tega **se očitno dobro zaveda** tudi prvostopenjski organ sam. Tako je npr. za dnevnik Večer izjavil, da »V primeru neupoštevanja [mnenja ZRSVN] pa mora seveda v obrazložitvi navesti razloge, zakaj se je tako odločil.«³⁷
36. Kljub temu in kljub številnim opozorilom stranskega udeleženca se prvostopenjski organ v izpodbijani odločbi mnenja ZRSVN ne dotakne niti z besedo, v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 pa ignorira številna opozorila iz mnenja ZRSVN ter ugotavlja dejansko stanje in sprejema številne zaključke v nasprotju z mnenjem ZRSVN, pri tem pa v večini opusti navajanje argumentov, kaj šele dokazov, zakaj je tako ravnal. V nadaljevanju te točke navajamo nekaj značilnih primerov:
 - a. Kljub temu, da je bil prvostopenjski organ v mnenju ZRSVN izrecno opozorjen, da zaradi posega lahko pričakujemo **negativni vpliv na sršenarja *Pernis apivorus***³⁸, je organ v odločbi celoti opustil obravnavanje te vrste.
 - b. Mnenje ZRSVN navaja³⁹, da je za populacijo planinskega orla na območju lahko usoden že en sam trk z vetrnico, še posebej če gre za samca; da je območje posega zelo primeren habitat za planinskega orla; da poseg lahko povzroči uničenje celotne južnoprimorske populacije; teh stališče ZRSVN

³³ Glej 2. odstavek 61. člena ZVO-1, v povezavi s 3. odstavkom 52. člena

³⁴ Glej 3. odstavek 101.e člena ZON-UPB2

³⁵ Glej stran 8. odločbe MOP št. 356-02-9/2004 z dne 30.3.2005. Dokument je v spisu

³⁶ Glej člen 8. ZUP-UPB2.

³⁷ Glej tretji odstavek v članku »Gradnja vetrnic na Volovji rebri spet aktualna«, Večer 1.7.2010, stran 4. Priloga 1 te pritožbe.

³⁸ Glej »Mnenje Zavoda RS za varstvo narave glede sprejemljivosti vplivov vetrne elektrarne Volovja reber na naravo št. 8-III-688/6-O-05/DK z dne 17.10.2005«, stran 6, šesti odstavek; Dokument je v spisu.

³⁹ Glej istotam, 1. alineja zadnjega odstavka na strani 5.

prvostopenjski organ v odločbi **nikjer ne obravnava** in ne navaja nobenih argumentov, zakaj se je odločil drugače.

G.

Dejansko stanje o prisotnosti planinskega orla na območju posega je bilo ugotovljeno nepopolno, oziroma sploh ni bilo ugotovljeno

Prvostopenjski organ je dejansko stanje o prisotnosti planinskega orla na območju posega ugotovil zelo nepopolno in pristransko, večine bistvenih elementov dejanskega stanja pa sploh ni ugotavljal. To dejstvo je samo po sebi razlog za razveljavitev izpodbijane odločbe.

37. V postopku PVO je organ dolžan presoditi vpliv posega na vsako živalsko vrsto, za katero je Natura 2000 območje ustanovljeno. Na Natura 2000 območju Snežnik-Pivka je med varovanimi živalskimi vrstami tudi planinski orel *Aquila chrysaetos*. Da bi organ lahko ustrezno ocenil velikost vpliva posega na varovano vrsto planinskega orla, mora najprej ugotoviti dejansko stanje o prisotnosti vrste na območju posega.
38. Kljub temu, da je prvostopenjski organ od stranskega udeleženca DOPPS prejel obsežno argumentacijo v zvezi z dejanskim stanjem pojavljanja planinskega orla na območju posega, ki se v veliki večini nanaša na obdobje pred oktobrom 2006^{40,41}, se prvostopenjski organ vprašanja ugotavljanja dejanskega stanja planinskega orla na območju posega v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo**.
39. Tudi v prvi odločbi o okoljevarstvene soglasju z dne 26.6.2006 prvostopenjski organ to vprašanje obravnava zelo pomanjkljivo, navede le naslednje: »*Planinski orel je bil v 29 celodnevnih opazovanjih opravljenih v vseh obdobjih leta opažen v osmih dneh. Od 16 dni sistematičnih opazovanj preletov ujed, pri katerih je na mestih predvidene elektrarne opazovanje potekalo skupaj okoli 190 ur, se je planinski orel tam zadrževal skupaj okoli 5 ur, kar je manj kot 3 % opazovalnega časa.*⁴²« Prvostopenjski **organ pri tem ne pojasni, kaj naj bi ti podatki za presojo vplivov posega na planinskega orla sploh pomenili**. Tako npr. ne izvemo nič o vprašanju: (1) če to pomeni veliko ali majhno verjetnost trka z vetrnico; (2) če to pomeni veliko ali majhno grožnjo ohranjanju planinskih orlov na tem območju; (3) če se orli preko celotne verige vetrnic pojavljajo enakomerno ali so pogostejši na nekaterih delih verige in so ti deli za orle nevarnejši.
40. Prvostopenjski organ v nobeni od obeh odločb o okoljevarstvenem soglasju v zvezi z ugotavljanjem dejanskega stanja planinskega orla na območju posega **ne ugotavlja elementov dejanskega stanja, ki so bistveni za presojo vplivov posega na to vrsto**, kot so na primer:
 - a. ali je par planinskih orlov, ki je bil opazovan na območju posega edini par predmetnega Natura 2000 območja, ali je morda eden od mnogih;
 - b. ali so gnezdišča planinskih orlov blizu območja posega, ali so morda daleč stran;

⁴⁰ Glej točke 35. do 59. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁴¹ Glej "Elaborat o planinskem orlu za Presajo vpliva VE Volovja reber na naravo", Verzija 2; DOPPS (T.Jančar, T.Mihelič, B.Rubinić & P.Kmecl), februar 2009; dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 1 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

⁴² Predzadnji odstavek na strani 38. prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

- c. kako pomembno je območje posega za preživetje opazovanih planinskih orlov – ali gre za ključno območje, ali po drugi strani za nepomemben marginalni habitat za planinske orle tega Natura 2000 območja;
 - d. kako pogosto planinski orli preletavajo območje rotorjev načrtovanih vetrnic;
 - e. ali planinski orli različne dele načrtovane vetrne elektrarne uporabljajo različno pogosto.
41. Še več, prvostopenjski organ v obeh odločbah o okoljevarstvenem soglasju **popolnoma zamolči številne podatke in argumente** s katerimi je razpolagal v predmetnem postopku PVO, in **ki so bistveni za ugotovitev dejanskega stanja o prisotnosti planinskega orla** na območju posega. Primeroma navajamo le nekaj značilnih primerov:
- a. Nesporno je, da se na širšem območju Volovje rebri zadržuje en par planinskega orla, ki ima najmanj dve gnezdi: eno je od predvidene verige vetrnic oddaljeno 1000 m, drugo pa okrog 4000 m⁴³.
 - b. Par planinskih orlov, katerega teritorij pokriva širše območje Volovje rebri je **edini par** v celotnem Natura 2000 območju Snežnik-Pivka⁴⁴.
 - c. Območje Volovje rebri z okolico **je edina lokacija** v celotnem Natura 2000 območju Snežnik-Pivka, ki omogoča realne možnosti gnezdenja planinskemu orlu.
 - d. Območje načrtovanega posega **je eno ključnih prehranjevališč** para planinskih orlov, ki gnezdi v neposredni bližini⁴⁵.
 - e. Neporaščena dolina pod grebenom Volovje rebri je **del lovnega** habitata para planinskih orlov, številni kamniti balvani na grebenu pa **primerna mesta, s katerih opreza za plenom**⁴⁶.
 - f. Avtorji študije ptic gnezdil⁴⁷, ki je bila po naročilu investitorja izdelana za potrebe okoljskega poročila, **sami priznavajo, da so nepopolno ugotovili dejansko stanje** v zvezi z ujedami. Navajajo »da so od ujed iz okolice uspeli evidentirati **le del celotne populacije**«. Poudarjajo, da je za popis gnezdeče populacije ujed najprimernejši čas, »ko imajo ujede v gnezdih velike mladiče, oz. ko so mladiči speljani, to je predvsem v mesecih junij, julij in avgust«⁴⁸. Avtorji navajajo, da so popise zaradi kratkega roka za izdelavo študije zaključili z junijem. Kljub temu, da so se popisi za investitorja kasneje nadaljevali še celo leto (med oktobrom 2003 in majem 2004), **je najprimernejši čas za popise v celoti izpadel**: s popisi so zaključili maja 2004, tik pred najprimernejšim časom za popis. V Okoljskem poročilu, ki je

⁴³ Glej str. 25. in 46. v »Okoljsko poročilo za vetrno elektrarno in povezovalni 110 kV daljnovod na območju Volovja reber...; dopolnjeno po reviziji», Aquarius, Ljubljana, 20.5.2005, dopolnitev 13.6.2005. Dokument je v spisu.

⁴⁴ Za utemeljitev te in naslednje alineje glej poglavje 2. v študiji »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri – podrobnejša obrazložitev možnih scenarijev in njihovih verjetnosti«, doc.dr. Peter Trontelj, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 13.3.2006; Izdelano po naročilu ZRSVN in poslano organu 13.3.2006. Dokument je v spisu.

⁴⁵ Glej zadnji odstavek na strani 5. v »Mnenje Zavoda RS za varstvo narave glede sprejemljivosti vplivov vetrne elektrarne Volovja reber na naravo št. 8-III-688/6-O-05/DK z dne 17.10.2005«. Dokument je v spisu.

⁴⁶ Glej poglavje 2.5.1 v »Tome, D., D. Šere, A. Vrezec, I. Čuhalev & M. Paternoster (2004a): Poročilo o vplivih na okolje za izgradnjo vetrne elektrarne na območju Volovje rebri in povezovalnega 110 kV daljnovoda – Študija preletov ptic na območju Volovje rebri in ocena morebitne izgradnje vetrnic ter povezovalnega 110 kV daljnovoda na njihove populacije – vmesno poročilo (**ptice pozimi**); Referat št.: 1639. Elektroinštitut Milan Vidmar – EIMV, februar 2004. 15 strani«. Dokument je v spisu

⁴⁷ Glej »Tome, D., A. Sovinc & D. Šere (2003): **Ptice gnezdilke** na območju Volovje rebri – rezultati terenskega dela brez vrednotenja. Aquarius, julij 2003. 21 strani.« Dokument je v spisu.

⁴⁸ Istotam, 4. odstavek na strani 2.

bilo predloženo v postopek na ARSO, je v celoti izpuščeno opozorilo, da so zaradi neoptimalnega časa popisov rezultati podcenjeni.

- g. Po prepričanju dr. Michaela Maddersa, ki je eden najbolj znanih strokovnjakov na svetu za področje vplivov vetrnic na planinske orle, obstaja vrsta razlogov, ki kažejo, **da je območje posega ključno prehranjevališče** obravnavanega para planinskih orlov⁴⁹. Dr. Madders svoje prepričanje opira v veliki večini na podatke, ki so bili javno dostopni pred oktobrom 2006.
42. **Prvostopenjski organ je torej dejansko stanje o prisotnosti planinskega orla na območju posega ugotovil zelo nepopolno, večine bistvenih elementov dejanskega stanja sploh ni ugotavljal, pri tem pa je zamolčal množico ključnih dejstev, podatkov in argumentov, ki so mu jih posredovali stranski udeleženec, ZRSVN in stranka. V skladu s 1. alinejo 1. odstavka 237. člena ZUP-UPB2 je to razlog za razveljavitev izpodbijane odločbe.**

H.

Dejansko stanje o pričakovanih vplivih posega na planinskega orla sploh ni bilo ugotovljeno

Prvostopenjski organ dejanskega stanje o pričakovanih vplivih posega na planinskega orla sploh ni ugotovil, večine bistvenih elementov dejanskega stanja pa sploh ni ugotavljal. To dejstvo je samo po sebi razlog za razveljavitev izpodbijane odločbe.

43. Kljub temu, da je prvostopenjski organ od stranskega udeleženca DOPPS prejel obsežno argumentacijo v zvezi z dejanskim stanjem pričakovanih vplivov načrtovanega posega na planinskega orla, ki se v veliki večini nanaša na obdobje pred oktobrom 2006^{50,51,52}, se prvostopenjski organ vprašanja ugotavljanja dejanskega stanja planinskega orla na območju posega v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo.**
44. Prvostopenjski organ v nobeni od obeh odločb o okoljevarstvenem soglasju **ne ugotavlja bistvenih elementov dejanskega stanja** pričakovanega vpliva posega na planinskega orla kot so naprimer:
- kateri so mehanizmi vplivanja načrtovanega posega na planinskega orla (trki z vetrnico?, izguba habitata?, blokiranje preletnih koridorjev?..)
 - kako veliko nevarnost za planinske orle sploh lahko predstavljajo ti potencialni mehanizmi
 - kako velika je verjetnost, da pride do trka planinskega orla s katero od vetrnic
 - kako pogosto je pričakovati takšne trke

⁴⁹ Glej stran 4. v Madders, M. (2009): "Proposed Windfarm at Volovja Reber. An independent appraisal of the likely effects on golden eagles". Poročilo. Natural Research Ltd, Banchory, Škotska. 1. junij 2009. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 3 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

⁵⁰ Glej točke 35. do 59. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁵¹ Glej "Elaborat o planinskem orlu za Presojno vpliva VE Volovja reber na naravo", Verzija 2; DOPPS (T.Jančar, T.Mihelič, B.Rubinič & P.Kmecl), februar 2009; dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 1 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

⁵² Glej Madders, M. (2009): "Proposed Windfarm at Volovja Reber. An independent appraisal of the likely effects on golden eagles". Poročilo. Natural Research Ltd, Banchory, Škotska. 1. junij 2009. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 3 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

- e. na katerih delih verige je predvsem mogoče pričakovati takšne trke
 - f. kako bi smrtnost zaradi trkov vplivala na populacijo orlov v predmetnem Natura 2000 območju
45. Še več, prvostopenjski organ v obeh odločbah o okoljevarstvenem soglasju **popolnoma zamolči naslednje podatke in argumente** s katerimi je razpolagal v predmetnem postopku PVO, in **ki so bistveni za ugotovitev dejanskega stanja** o pričakovanih vplivih posega na planinskega orla:
- a. Poenostavljena metoda, ki so jo avtorji investitorjevega okoljskega poročila uporabili za oceno tveganja planinskega orla z rotorjem vetrnice je po prepričanju dr. Michaela Maddersa, ki je eden najbolj znanih strokovnjakov na svetu za področje vplivov vetrnic na planinske orle, **v temelju napačna**⁵³.
 - b. Nesporno je, da trka planinskega orla z vetrnico na Volovji rebri ni mogoče izključiti, kar **bi povzročilo zmanjšanje slovenske populacije za okoli 5%**⁵⁴.
 - c. Investitorjevo okoljsko poročilo navaja⁵⁵, da je **verjetnost, da bo planinski orel ubit** zaradi trka z vetrnico od 1 primer na 12 let do 1 primer na 140 let.
 - d. Študija Oddelka za biologijo Biotehniške fakultete⁵⁶ analizira v prejšnjem odstavku navedeno oceno iz Okoljskega poročila in ugotavlja: 1) **okoljsko poročilo napačno ocenjuje vpliv posega** na planinskega orla; 2) do napak je prišlo **zaradi neustrezne metodologije, prirejanja podatkov iz drugih študij in neupoštevanja lokalnih razmer**; 3) verjetnost za propad para planinskega orla v štirih letih po postavitvi vetrne elektrarne je **med 29% in 79%**.
 - e. Avtorji izvirne ornitološke študije »Ptice pozimi«⁵⁷, ki je bila izdelana za potrebe investitorjevega okoljskega poročila, prišli do zaključka: **“Vpliv obratovanja na planinskega orla bo po naši oceni nesprejemljivo velik, v kolikor se bistveno ne zmanjša verjetnost trka ptice z rotorjem vetrnice**⁵⁸.” V nadaljevanju študija navaja možne omilitvene ukrepe, ki bi lahko zmanjšali negativen vpliv na planinskega orla, če bi bili tehnično izvedljivi⁵⁹, vendar ne v Okoljskem poročilu investitorja, ne v obeh odločbah o okoljevarstvenem soglasju ni bil upoštevan nobeden od njih.
46. Za končno oceno o vplivih posega na planinskega orla je nedvomno ključnega pomena ocena izvirne ornitološke študije »Ptice pozimi« ki je bila izdelana za potrebe investitorjevega okoljskega poročila: **“Vpliv obratovanja na planinskega orla bo po naši oceni nesprejemljivo velik, v kolikor se bistveno ne zmanjša verjetnost trka ptice z rotorjem vetrnice**⁶⁰.” Te ključne ugotovitve Okoljsko poročilo v celoti zamolči,

⁵³ Glej istotam, predzadnji odstavek na strani 8.

⁵⁴ Glej str. 46. v »Okoljsko poročilo za vetrno elektrarno in povezovalni 110 kV daljnovod na območju Volovja reber...; dopolnjeno po reviziji», Aquarius, Ljubljana, 20.5.2005, dopolnitev 13.6.2005. Dokument je v spisu.

⁵⁵ Glej istotam, stran 45.

⁵⁶ Glej poglavje 5. v »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri – podrobnejša obrazložitev možnih scenarijev in njihovih verjetnosti«, doc.dr. Peter Trontelj, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 13.3.2006; Izdelano po naročilu ZRSVN in poslano organu 13.3.2006. Dokument je v spisu.

⁵⁷ Tome, D., D. Šere, A. Vrezec, I. Čuhalev & M. Paternoster (2004a): Poročilo o vplivih na okolje za izgradnjo vetrne elektrarne na območju Volovje rebri in povezovalnega 110 kV daljnovoda – Študija preletov ptic na območju Volovje rebri in ocena morebitne izgradnje vetrnic ter povezovalnega 110 kV daljnovoda na njihove populacije – vmesno poročilo (**ptice pozimi**); Referat št.: 1639. Elektroinštitut Milan Vidmar – EIMV, februar 2004. 15 strani. Dokument je v spisu.

⁵⁸ Istotam, stran 7

⁵⁹ Istotam, stran 14, odstavek 3

⁶⁰ Istotam, stran 7

prav tako pa jih kljub opozorilu stranskega udeleženca⁶¹ zamolči tudi organ v izpodbijani odločbi. Nadalje je v povezavi s tem ključno priznanje avtorja okoljskega poročila dr. Tometa, **da so bile začetne ocene spremenjene**⁶². Dr. Tome v nadaljevanju navede dva razloga, zakaj je do spremembe prišlo:

- a. zaradi naknadno sprejetih omilitvenih ukrepov
 - b. zaradi novih podatkov (predvsem izkušenj kolegov biologov iz Španije), ki so bili zbrani v obdobju med izdelavo poročila o pticah in poročilom o PVO.
47. Prvostopenjskemu organu smo nato poslali argumentacijo, s katero smo ga opozorili na **spornost obeh navedenih razlogov**, ki jih navaja dr. Tome⁶³. Prvostopenjski organ je v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal vse argumentiranje, ki smo mu ga predložili in ga povzemamo v nadaljevanju te točk:
- a. Glede omilitvenih ukrepov. V dokumentu stranskega udeleženca "Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v obnovljenem postopku [...]", ki ga je stranski udeleženec na ARSO posredoval 8.6.2009 ter na javni obravnavi dne 3.12.2009, je bilo izrecno opozorjeno, da so prav dokazi in argumentacija o učinkovitosti omilitvenih ukrepov med ključnimi elementi pri odločitvi o sprejemljivosti predlaganega posega. Stranski udeleženec je pokazal, da so omilitveni ukrepi, ki jih predlagajo avtorji Poročila neutemeljeni in nesmiselni, ter da niti teoretično ne morejo imeti omembe vrednega učinka na zmanjšanje ogroženosti planinskega orla. Avtorji Poročila se sploh ne trudijo dokazati, da bi omilitveni ukrepi bistveno zmanjšali vpliv na ptice. Zgolj zatrjujejo, da se bo to zgodilo.
 - b. Glede novih podatkov. Avtorja Opredelitev, Tome in Žerdin, torej spremembo ocene iz "nedopustno" v "dopustno" utemeljujeta z "izkušnjami kolegov ornitologov iz Španije". Lahko si mislimo, da je za takšen radikalen zasuk v stališčih, ki daje investitorju zeleno luč za tako sporen poseg, treba predložiti trdne dokaze. Avtor pa ne navede niti imen teh španskih kolegov, kaj šele da bi priložil ali citiral njihove študije. Lahko si predstavljamo, da bi investitor z veseljem priložil znanstvene članke objavljene v uglednih ornitoloških revijah, oz. vsaj interna poročila o izvedenih študijah, ki so dali rezultate, o katerih so mu poročali "kolegi iz Španije". Pa jih seveda ne. Stranski udeleženec verjame, da avtor konkretnih znanstvenih člankov o teh španskih izkušnjah ne navaja zato, ker takih študij v resnici sploh ni, ali pa so zelo dvomljive kvalitete in / ali referenc, ter kot takšne praktično oz. v celoti neupoštevne za obravnavani primer. Stranski udeleženec tudi verjame, da avtor konkretnih imen domnevnih raziskovalcev – t.i. kolegov biologov iz Španije – ne navaja zato, ker bodisi ne gre za verodostojne raziskovalce, ali pa zato, ker bi se pri naknadnem preverjanju pri njih izkazalo, da niso bili citirani pravilno. Stranski udeleženec opozarja naslovni organ še na eno podrobnost iz trditev avtorja: Tome in Žerdin navajata, da naj bi bile ugotovitve izvirnih ornitoloških študij pri prenosu v Poročilo o vplivih na okolje spremenjene zaradi novih podatkov španskih kolegov, ki so bili zbrani v obdobju med izdelavo poročila o pticah in poročilom o PVO. Med Tometovim poročilom "Ptice pozimi" (februar 2004) in Poročilom o vplivih na okolje (avgust 2004), kjer so zaključki spremenjeni, je

⁶¹ Glej poglavji I. v dokumentu »Izjasnitev o pojasnilu glede izvirnih študij in uporabe metod opazovanja beloglavega jastreba«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu dne 24.3.2010. Dokument je v spisu.

⁶² Glej drugi odstavek v dokumentu »Opredelitve do navedb stranskega udeleženca DOPPS, podanih med ustno obravnavo...« avtorjev dr.D.Tome in mag.M.Žerdin z dne 19.1.2010, ki ga je investitor posredoval prvostopenjskemu organu dne 22.1.2010. Dokument je v spisu.

⁶³ Glej poglavji II. v dokumentu »Izjasnitev o pojasnilu glede izvirnih študij in uporabe metod opazovanja beloglavega jastreba«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu dne 24.3.2010. Dokument je v spisu.

minilo vsega šest mesecev. Avtor nikjer konkretno ne pokaže (kaj šele dokaže) do kakšnih prelomnih ugotovitev naj bi "kolegi iz Španije" prišli v teh nekaj mesecih.

48. V primeru propada para planinskega orla, ki naseljuje širšo okolico Volovje rebri, bi to nedvomno pomenilo škodljivi vpliv na varstvene cilje Natura 2000 območja Snežnik-Pivka v smislu 101.e člena ZON. Zgoraj navedeni podatki kažejo, da obstaja velika verjetnost, da se bo zgodilo prav to. Organ ugotovitve o nasprotnem ni podprl z dokazi v smislu 2. odstavka 3. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov... Zato bi moral organ izdajo okoljevarstvenega soglasja zavrniti.

I.

Dejansko stanje o prisotnosti beloglavega jastreba na območju posega je bilo ugotovljeno nepopolno, oziroma sploh ni bilo ugotovljeno

Prvostopenjski organ je dejansko stanje o prisotnosti beloglavega jastreba na območju posega ugotovil zelo nepopolno, večine bistvenih elementov dejanskega stanja pa sploh ni ugotavljal. To dejstvo je samo po sebi razlog za razveljavitev izpodbijane odločbe.

49. V postopku PVO je organ dolžan presoditi vpliv posega na vsako živalsko vrsto, za katero je Natura 2000 območje ustanovljeno. Na Natura 2000 območju Snežnik-Pivka je med varovanimi živalskimi vrstami tudi beloglavi jastreb *Gyps fulvus*. Da bi organ lahko ustrezno ocenil velikost vpliva posega na varovano vrsto beloglavega jastreba, mora najprej ugotoviti dejansko stanje o prisotnosti vrste na območju posega.
50. Kljub temu, da je prvostopenjski organ od stranskega udeleženca DOPPS prejel obsežno argumentacijo v zvezi z beloglavim jastrebom^{64,65,66}, se vprašanja ugotavljanja dejanskega stanja pojavljanja beloglavega jastreba na območju posega v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo**.
51. Stranski udeleženec DOPPS vseskozi opozarja, da je beloglavi jastreb ena od vrst, na katero bo vpliv postavitve vetrnic na Volovji rebri največji. To utemeljujemo z naslednjim:
- Med vsemi vrstami ptic v Evropi je prav beloglavi jastreb **najpogostejša žrtev** vetrnic. Na vetrni elektrarni **Salajones v Navarri** v Španiji naprimer je v času raziskave leta 2000 **vsaka od 16 vetrnic na leto ubila 8 (osem!) jastrebov**⁶⁷.
 - Študija o pojavljanju beloglavih jastreb v Sloveniji⁶⁸ (prvostopenjskemu organu je bila raziskava posredovana v sklopu pripomb javnosti v času javne

⁶⁴ Glej točke 60. do 82. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁶⁵ Glej dokument »Ujede na Volovji rebri; Verzija 1 z dne 19.2.2009«, ki smo ga posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 2 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

⁶⁶ Glej dokument »Podatki o opazovanju beloglavih jastreb na Volovji rebri in v bližnji okolici v letu 2009« z dne 17.9.2009, posredovan prvostopenjskemu organu dne 18.9.2008. Dokument je v spisu

⁶⁷ Na to dejstvo smo prvostopenjski organ opozorili z dopisom »Izjava o pojasnilu glede izvirnih študij...« z dne 24.3.2010. Citirani podatek je objavljen v poročilu, ki je prosto dostopen na internetu: »Lekuona, J.M. (2001): "Uso del espacio por la avifauna y control de la mortalidad de aves y murcielagos en los parques eolicos de Navarra durante un ciclo anual." Poročilo izdelano Aprila 2001 za vlado pokrajine Navarra.«, glej spletno stran: <http://www.gurelur.org/imgs/pdfs/ESTUDIO%20EOLICA.pdf>

⁶⁸ Mihelič, T. & F. Genero (2005): Occurance of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005 [Pojavljanje beloglavih jastreb (G.f.) v Sloveniji od leta 1980 do 2005]; *Acrocephalus* 125: 73-79.

razgrnitve projekta⁶⁹) kaže, da je na jugovzhodnem robu Snežniške planote **ena od zgostitev pojavljanja jastrebov v Sloveniji** – t.j. prav na širšem območju Volovje rebri.

- c. Prvostopenjski organ ima v spisu podatke o **187** (stosedeminosemdeset!) opazovanih beloglavih jastrebov na širšem območju načrtovanega posega^{70,71}.
52. Kljub vsem navedenim opozorilom, posredovanim podatkom in argumentom prvostopenjski organ v nobeni od obeh odločb o okoljevarstvenem soglasju **ne ugotavlja elementov dejanskega stanja, ki so bistveni za presojo vplivov posega na to beloglavega jastreba**, kot so na primer:
- kako pogosto se jastrebi pojavljajo na območju posega;
 - kako velik delež regionalne populacije se pojavlja na območju posega;
 - kako pomembno je območje posega za regionalne populacije jastrebov;
 - kako pogosto jastrebi preletavajo območje rotorjev načrtovanih vetrnic;
 - ali jastrebi različne dele načrtovane vetrne elektrarne preletavajo različno pogosto.
53. Prvostopenjski organ, kot smo pokazali zgoraj, sploh ni ugotavljal dejanskega stanja, na katerega bi presojo vplivov posega na to vrsto sploh lahko oprl. **Odločbo je torej treba odpraviti iz razloga iz 2. alineje 1. odstavka 237. člena ZUP-UPB2**. V naslednjih treh poglavjih bomo poleg tega pokazali še, da je tistih nekaj malega navedb, ki jih prvostopenjski organ v obrazložitvi prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 v zvezi z beloglavim jastrebom vendarle ugotovi, **neutemeljenih oz. napačnih**:

J.

Napačno ugotovljeno dejansko stanje o širini selitvenega koridorja beloglavih jastrebov

Prvostopenjski organ je v zvezi z širino selitvenega koridorja beloglavih jastrebov na Primorskem, kar je pomembno vprašanje za presojo vplivov posega na to vrsto, napačno ugotovil dejansko stanje. To dejstvo je smo po sebi razlog, da je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

54. Za korektno izvedbo presoje vplivov posega na varovano vrsto beloglavega jastreba je treba ugotoviti, kako velik pomen ima območje posega za jastrebe, če ga primerjamo z drugimi območji v regiji. To je razumel tudi prvostopenjski organ in je zato v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 v zvezi s tem ugotavljal dejansko stanje⁷² (to je celo eno od zelo redkih stvari, ki jih je organ v zvezi z jastrebom sploh ugotavljal).

http://www.volovjareber.si/gradivo/literatura/MihelicGenero2005_OccuranceOfGrifonVultureInSloveniaInThePeriodFrom1980to2005.pdf Dokument je v spisu.

⁶⁹ Organ je dokumentacijo prejel 19.12.2005 in se v spisu vodi pod zaporedno številko 118.

⁷⁰ Glej dokument »Ujeda na Volovji rebri; Verzija 1 z dne 19.2.2009«, ki smo ga posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 2 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

⁷¹ Glej dokument »Podatki o opazovanju beloglavih jastrebov na Volovji rebri in v bližnji okolici v letu 2009« z dne 17.9.2009, posredovan prvostopenjskemu organu dne 18.9.2008. Dokument je v spisu

⁷² Glej stran 39, zadnji odstavek v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

55. Prvostopenjski organ v odločbi o okoljevarstvenem soglasju⁷³ nekritično povzema investitorjevo trditev, da se "jastrebi pojavljajo ob selitvah ob kraških in dinarskih grebenih, **imajo širok selitveni koridor**, pri čemer naslovni organ ugotavlja, da ni podatkov, na katerih bi lahko zaključili, da je Volovja reber najpomembnejša preletna lokacija". Prvostopenjski organ tukaj **napačno ugotovi pomembno dejansko stanje**. Organ zamolči, da mu je bil s strani stranskih udeležencev posredovan znanstveni članek o pojavljanju beloglavih jastrebov v Sloveniji⁷⁴, ki ugotavlja ravno to: 1) da leži **območje Volovje rebri na najpomembnejšem koridorju za prelet jastrebov** iz Kvarnerja v Alpe in 2) da **so koridorji zelo ozki**. Članek je plod najboljšežnejšega zbiranja podatkov o pojavljanju beloglavega jastreba v Sloveniji v zgodovini Slovenske ornitologije. Investitorjev argument o širokih selitvenih koridorjih dodatno izpodbija v strokovni razpravi Trontelj (2006)⁷⁵.

K.

Napačno ugotovljeno dejansko stanje o stanju ohranjenosti kvarnerskih jastrebov

Prvostopenjski organ je dejansko stanje o stopnji ogroženosti beloglavih jastrebov, ki se pojavljajo na Volovji rebri ugotovil napačno: populacija ni relativno stabilna, kot navaja organ, pač pa je kritično ogrožena do te mere, da lahko izumre že zaradi enega samega nepričakovanega dogodka. Zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

56. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa opozoril⁷⁶, da je ta v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 napačno ugotovil dejansko stanje glede stopnje ogroženosti beloglavih jastrebov, ki se pojavljajo na območju posega⁷⁷.
57. Za samo presojanje vplivov posega na varovano vrsto **je ključnega pomena vprašanje**, kakšno je stanje ohranjenosti obravnavane vrste. Vpliv posega bo tako bistveno večji v primeru, če je obravnavana vrsta že itak kritično ogrožena in jo čez rob izumrtja lahko potisne že vsak dodatni razlog ogrožanja, kot v primeru če je populacija vrste številna in stabilna.
58. Med strankami ni sporno, da večina jastrebov, ki se pojavljajo na Volovji rebri, izvira iz gnezdišč na bližnjih Kvarnerskih otokih⁷⁸, čemur pritrjuje tudi prvostopenjski organ v odločbi o okoljevarstvenem soglasju⁷⁹.

⁷³ Glej istotam.

⁷⁴ Glej članek Mihelič, T. & F. Genero (2005): Occurance of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005 [Pojavlanje beloglavih jastrebov (G.f.) v Sloveniji od leta 1980 do 2005]; *Acrocephalus* 125: 73-79. Dokument je v spisu. <http://www.pravo-za-naravo.si/datoteke/2009/05/mihelic-genero-2005.pdf>

⁷⁵ Glej Trontelj, P. (2006): "Razprava: Komentar na članek Mihelič & Genero (2005): Occurrence of Griffon vulture in Slovenia in the period from 1980 to 2005" - *Acrocephalus* 27(128/129): str. 94-96. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 10 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

http://www.pravo-za-naravo.si/datoteke/2009/12/trontelj-2006_komentar-na-clanek-mihelic-genero.pdf

⁷⁶ Glej točke 68. do 72. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁷⁷ Glej stran 39, zadnji odstavek v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

⁷⁸ Glej navedbe investitorja stran 13 v "Opredelitvah do mnenj in pripomb" z dne 20.2.2006. Dokument je v spisu.

⁷⁹ Glej stran 39, zadnji odstavek v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

59. Naslovni organ v odločbi o okoljevarstvenem soglasju⁸⁰ nekritično povzema mnenje investitorja, da je kvarnerska populacija jastreb **relativno stabilna**⁸¹. Tukaj naslovni organ napačno ugotovi pomembno dejansko stanje. V resnici je kvarnerska populacija beloglavega jastreba zaradi kontinuirnega upadanja **kritično ogrožena**⁸². Še več, študija o analizi viabilnosti kvarnerske populacije jastreb⁸³ je pokazala, da je ta kritično ogrožena do te mere, da ima lahko že en sam nepričakovan dogodek **katastrofalen učinek za njen obstoj**.
60. **Ker je prvostopenjski organ napačno ugotovil dejansko stanje v zadevi, ki je ključnega pomena pa pravilno izvedbo presoje vplivov posega na beloglavega jastreba, je treba odločbo razveljaviti.**

L.

Napačno ugotovljeno dejansko stanje, da je za beloglave jastrebe omejujoči dejavnik hrana

Prvostopenjski organ je dejansko stanje o hrani kot omejujočem dejavniku za ohranjanje beloglavih jastreb v regiji ugotovil napačno, poleg tega pa ne navede nobenih dokazov na katere je ugotavljanje le-tega dejanskega stanja oprl. Zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

61. Prvostopenjski organ v odločbi o okoljevarstvenem soglasju⁸⁴ nekritično privzema investitorjevo stališče, da je za ohranjanje kvarnerskih jastreb omejujoč dejavnik hrana. Pri tem organ **ne navaja nobenih dokazov na katere je ugotavljanje le-tega dejanskega stanja oprl**.
62. S strani stranskega udeleženca [REDACTED] je bil prvostopenjskemu organu posredovan dokument, ki ga je pripravil doc.dr. Peter Trontelj, kjer je predstavljena obširna argumentacija, ki utemeljuje, da je trditev o hrani kot omejujočem dejavniku za beloglave jastrebe **napačna**⁸⁵.
63. Kljub temu, da je stranski udeleženec DOPPS prvostopenjskega organa na navedeno v prejšnjih dveh točkah opozoril⁸⁶, se prvostopenjski organ vprašanja napačno ugotovljenega dejanskega stanja o hrani kot omejujočem dejavniku za beloglave jastrebe v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo**.

⁸⁰ Istotam.

⁸¹ Glej navedbe investitorja v "Opredelitvah do mnenj in pripomb" z dne 20.2.2006, stran 13. Dokument je v spisu.

⁸² Glej Radovič, D., J. Kralj, V. Tutiš & D. Čiković (2003): Crvena knjiga ugroženih ptica Hrvatske. Ministarstvo zaštite okoliša i prostorskog uređenja. Zagreb. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 11 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

⁸³ Glej v Pavokovic in Susic (2006): Population Viability Analysis of (Eurasian) Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Croatia. Strani 75-86 v Houston & Piper (eds.) Proceedings of the International Conference on Conservation and Management of Vulture Populations, 14.-16.11.2005, Solun, Grčija. Natural History Museum of Crete & WWF Grece. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 12 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«. Dokument je v spisu.

⁸⁴ Glej prvi odstavek na strani 40. v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

⁸⁵ Glej stran 2. in 3. v prilogi f k dopisu »Predložitev odgovorov v zvezi z čistopisom Opredelitve do mnenj in pripomb - izjava investitorja«, ki ga je stranski udeleženec [REDACTED] posredoval prvostopenjskemu organu dne 7.3.2006. Dokument je v spisu.

⁸⁶ Glej točko 82. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

M.

Presoja vplivov posega na sršenarja sploh ni bila izvedena

V upravnem postopku presoje vplivov posega na okolje, presoja vplivov na sršenarja *Pernis apivorus*, ki je varovana vrsta znotraj Natura 2000 območja Snežnik-Pivka sploh ni bila izvedena, kar pomeni, da ni bil uporabljen predpis, ki bi moral biti uporabljen. Prav tako ni bilo ugotovljeno dejansko stanje o prisotnosti vrste na območju posega. Navedeno je vsako zase razlog za odpravo izpodbijane odločbe.

64. V upravnem postopku Presoje vplivov na okolje je organ dolžan presoditi vpliv posega na vsako živalsko vrsto, za katero je Natura 2000 območje ustanovljeno. Na Natura 2000 območju Snežnik-Pivka je med varovanimi živalskimi vrstami tudi sršenar *Pernis apivorus*.
65. Organ **sršenarja ne omenja niti z besedo v nobeni od dveh odločb o okoljevarstvenem soglasju** (ne v prvi odločbi z dne 26.6.2006 in ne v odločbi v ponovljenem postopku z dne 22.6.2010). Organ za sršenarja nikjer ne ugotavlja dejanskega stanja vrste na območju posega in nikjer ne presoja vplivov posega na to varovano vrsto.
66. Opustitev dolžne presoje vpliva posega na sršenarja je še posebej problematična ker:
 - a. je bil organ na možnost negativnega vpliva na sršenarja izrecno opozorjen v mnenju pooblaščenice državne inštitucije za varstvo narave⁸⁷;
 - b. je bil organ na to izrecno opozorjen s strani DOPPS⁸⁸.
67. **Dejstvo, da organ v postopku presoje vplivov posega na okolje za sršenarja ni ugotovil dejanskega stanja o prisotnosti vrste na območju posega in da ni izvedel predpisane presoje vplivov posega na vrsto je samo po sebi razlog za razveljavitev Okoljevarstvenega soglasja.** Poleg zgoraj navedenega pa DOPPS opozarja še na naslednje dejstvo:
68. Stranski udeleženec DOPPS je organ tudi izrecno opozoril⁸⁹, da so pripravljavci investitorjevega okoljskega poročila neustrezno ugotovili dejansko stanje sršenarja na območju posega: vrsto opazili vsega 4x (3x po en osebek in 1x 14 osebkov)⁹⁰. Stranski udeleženec je organ opozoril, da so avtorji okoljskega poročila uporabili napačno metodo, saj v času jesenske selitve, ko območje preleti največ sršenarjev, popisov sploh niso izvajali. DOPPS-ove Raziskave ujed na Volovji rebri so pokazale⁹¹, da je sršenar tukaj tretja najpogostejša ujeda. V času spomladanske in jesenske selitve so zabeležili 119 opazovanj sršenarjev⁹². Na osnovi teh raziskav stranski udeleženec zaključuje, da je Volovja reber pomembna preletna točka selečih se sršenarjev, ki jo vsako leto nizko preleti več 100 osebkov. Stranski udeleženec zaradi tega ocenjuje, da je mogoče pričakovati velik vpliv vetrnic na seleče se sršenarje.

⁸⁷ Glej »Mnenje Zavoda RS za varstvo narave glede sprejemljivosti vplivov vetrne elektrarne Volovja reber na naravo št. 8-III-688/6-O-05/DK z dne 17.10.2005«, stran 6, šesti odstavek; Dokument je v spisu.

⁸⁸ Glej »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; točke 83 do 88; Dokument je v spisu.

⁸⁹ Glej istotam, točk 84 in naslednje.

⁹⁰ Navedeno v »Okoljsko poročilo za vetrno elektrarno in povezovalni 110 kV daljnovod na območju Volovja reber...; dopolnjeno po reviziji», Aquarius, Ljubljana, 20.5.2005, dopolnitev 13.6.2005. Glej str. 47. Dokument je v spisu.

⁹¹ Glej študijo »Ujede na Volovji rebri« z dne 19.2.2009, ki jo je DOPPS posredoval organu dne 8.6.2009, kot Prilogo 2 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«; Dokument je v spisu

⁹² Glej istotam, Tabela 1

N.

Napačno ugotovljeno dejansko stanje o gozdnem jerebu

Prvostopenjski organ je v ponovljenem postopku v celoti opustil ugotavljanje dejanskega stanja v zvezi s podatki in argumentacijo stranskega udeleženca DOPPS glede varovane vrste gozdnega jereba in vplivov načrtovanega posega nanjo. Prvostopenjski organ je v pri odločbi o okoljevarstvenem soglasju o gozdnem jerebu neustrezno ugotavljal dejansko stanje, saj je v celoti opustil navajanje dokazov, na katere je svoje navedbe opiral. Zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti

69. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa opozoril⁹³, da je ta v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju nepopolno in napačno ugotovil dejansko stanje o prisotnosti varovane vrste gozdnega jereba *Bonasa bonasia* na območju posega in da ne napačno ugotovil dejansko stanje o pričakovanih vplivih posega na to vrsto. Kljub jasnemu opozorilu se prvostopenjski organ vprašanj povezanih z gozdnim jerebom v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo**.
70. Prvostopenjski organ obravnava dejansko stanje in vplive posega na gozdnega jereba v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 v enem samem kratkem odstavku⁹⁴: »V zvezi z neustrezno ovrednotenim vplivom na gozdnega jereba (*Bonasa bonasia*) naslovni organ ugotavlja, da gozdno zaledje severovzhodno od vetrne elektrarne ni bilo del raziskovalnega območja. Vrste, ki živijo v tem predelu imajo veliko potencialnih gnezdišč v gozdu in ob gozdnih jasadah vse do Snežnika in še naprej proti Kočevskim gozdovom. Ob upoštevanju dejstva, da se gozdni jerebi izogibajo negozdnatim območjem, je tudi majhna verjetnost, da bi se približali vetrnim turbinam, ki so večinoma na odprtem terenu. Naslovni organ ugotavlja, da daljinski vplivi vetrnih turbin zaradi obsežnega področja, kjer se gozdni jerebi nahajajo, in ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, predvsem miru v času gnezdenja, ne bo škodljiv.«
71. Prvostopenjski organ pri tem ne navaja nobenih dokazov, na katere le-te svoje zaključke opira. Organ je torej ravnal v nasprotju z 2. točko. 1. odstavka 214. člena ZUP-UPB2, ki organu nalaga, da takšne dokaze v obrazložitvi odločbe navede.

O.

Presoja vplivov na širokouhega netopirja je izvedena neustrezno

Prvostopenjski organ je glede prisotnosti širokouhega netopirja *Barbastella barbastellus* na območju posega, ki je varovana vrsta znotraj Natura 2000 območja pSCI Javorniki-Snežnik, napačno ugotovil dejansko stanje in je neustrezno izvedel presojo vplivov posega na to vrsto. To je samo po sebi razlog za razveljavitev Okoljevarstvenega soglasja.

72. Prvostopenjski organ je presojo vplivov posega na širokouhega netopirja *Barbastella barbastellus*, ki je varovana vrsta znotraj predmetnega Natura 2000 območja, odpravil v vsega nekaj stavkih na začetku strani 41 odločbe o prvem okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Kljub temu, da je stranski udeleženec DOPPS prvostopenjski organ

⁹³ Glej točke 89. do 93. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁹⁴ Glej predzadnji odstavek na strani 39. prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006.

izrecno opozoril na neustreznost izvedene presoje⁹⁵, organ širokouhega netopirja v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 ne omenja niti z besedo.

73. Organ v prvem okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 na začetku strani 41 v zvezi s presojo vplivov posega na širokouhega netopirja med drugim navaja naslednje ugotovitve:
- da sega območje vetrne elektrarne glede na ocene vpliva le na območje daljinskega vpliva
 - da po sedaj zbranih podatkih vrsta na območju posega še ni bila potrjena
 - da je verjetnosti, da bi prišlo do velikega vpliva na širokouhega netopirja, nizka
74. Glede navedbe pod »a.« prejšnje točke: prvostopenjski organ je tukaj napačno ugotovil dejansko stanje. Območja neposrednega in daljinskega vpliva za vetrne elektrarne je določeno v poglavju »IX.« priloge 2 »Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov...« (UL RS št. 130/2004). Pravilnik določa, da je v primeru vpliva vetrnic na netopirje območje neposrednega vpliva 100 m od meje Natura območja, območje daljinskega vpliva pa 500 m od meje. Prvostopenjski organ navaja, da sega območje vetrne elektrarne le na območje daljinskega vpliva, kar ni res. V resnici je 5 vetrnic načrtovanih znotraj Natura 2000 območja Javorniki-Snežnik (t.j. vetrnice številka 1, 2, 3, 4 in 5), 11 vetrnic pa je načrtovanih v območju neposrednega vpliva (t.j. vetrnice št. 6, 7, 8, 12, 13, 16, 17, 20, 21, 22 in 23). Vse druge načrtovane vetrnice pa so na območju daljinskega vpliva.
75. Glede navedbe pod »b.« zgoraj: prvostopenjski organ je tukaj napačno ugotovil dejansko stanje o prisotnosti vrste na območju posega. Prvostopenjski organ tukaj zamolči bistveno dejstvo, da vrsta na Volovji rebi **sploh ni mogla biti odkrita**, saj tukaj doslej ni nihče sistematično raziskoval netopirjev⁹⁶, ter da je bilo območje vključeno v Naturo 2000 na osnovi dejstva da je zaradi primerne habitata to vrsto netopirja tukaj treba pričakovati⁹⁷. Prvostopenjski organ torej ne razpolaga z nobenimi podatki, na osnovi katerih bi sploh lahko ocenil vpliv posega na to vrsto. Celo v sklepnih ocenah investitorjevega Poročila o vplivih na okolje je med glavnimi pričakovanimi vplivi načrtovanega posega na naravo izrecno napisano, **»da je negativni vpliv na netopirje nepoznan, a potencialno možen⁹⁸»**. Glede na to, da prvostopenjski organ ni razpolagal z nobenimi podatki, na osnovi katerih bi lahko izvedel presojo vplivov posega na širokouhega netopirja, bi moral ugotoviti drugačno dejansko stanje, namreč: da ne razpolaga s podatki, na osnovi katerih bi lahko **»odločitev sprejel na objektivni in z dokazi podprti ugotovitvi«**, kot to določa »Pravilnik o presojah...«⁹⁹. Tukaj je treba ponovno opozoriti, da Evropsko sodišče sodi, da je previdnostno načelo v členu 6(3) Habitatne direktive izraženo do te mere, da mora pristojni organ zavrniti vsak projekt za katerega z znanstvenega vidika ni izključen vsak razumni dvom glede odsotnosti škodljivih učinkov¹⁰⁰.

⁹⁵ Glej točke 103. do 108 v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

⁹⁶ Glej strokovno mnenje Društva za proučevanje in varstvo netopirjev »Vetrne elektrarne in netopirji« z dne 5.3.2006, ki ga je naročil Zavod RS za varstvo narave in ga predložil organu 14.3.2006 – drugo poglavje; Dokument je v spisu.

⁹⁷ Glej »Mnenje Zavoda RS za varstvo narave glede sprejemljivosti vplivov vetrne elektrarne Volovja reber na naravo št. 8-III-688/6-O-05/DK« z dne 17.10.2005, stran 5, drugi odstavek; Dokument je v spisu.

⁹⁸ Glej poglavje 2.2.7 na strani 7, zadnja alineja drugega odstavka v »Poročilo o vplivih na okolje za vetrno elektrarno in povezovalni 110 kV daljnovod na območju Volovja reber nad Ilirsko Bistrico (dopolnjeno po reviziji)«, Št.100105-jh, E-NET Okolje, Ljubljana, 23.5.2005, dopolnitev 13.6.2005; Dokument je v spisu.

⁹⁹ Glej »Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja« (UL RS 130/04) 2. odstavek 3. člena

¹⁰⁰ Glej točke 58 do 61 sodbe Evropskega sodišča o predhodnem vprašanju v primeru št. C-127/02 – »Waddenvereniging & Vogelbeschermingsvereniging».

76. Glede navedbe pod »c.« zgoraj: prvostopenjski organ je tukaj navedel zaključek, ki ga z ničemer ne utemelji in za katerega nikjer v odločbi na navede nobenega razloga. V skladu s 7. alinejo 2. odstavka 237. člena ZUP-UPB2 gre torej za bistveno kršitev upravnega postopka.

P.

Presoja vplivov na risa je bila izvedena neustrezno

Prvostopenjski organ je presojo na risa izvedel neustrezno, dejanskega stanje ni ugotovil pravilno in za svoje navedbe ni navedel dokazov, na katere jih opira. Zaradi navedenega je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

77. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa opozoril¹⁰¹, da je bila v odločbi o prvem okoljevarstvenem soglasju presoja vplivov posega na risa *Lynx lynx* izvedena neustrezno, da dejansko stanje ni bilo ugotovljeno pravilno in da organ za svoje navedbe ni navedel dokazov, na katere jih opira. Kljub jasnemu opozorilu se prvostopenjski organ vprašanja vplivov posega risa v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo.**

Q.

Organ predpisane presoje vplivov posega na krajino sploh ni izvedel

Prvostopenjski organ v postopku PVO ni izvedel presoje vplivov posega na krajino, kar mu izrecno nalaga ZVO-1. Organ torej ni uporabil predpisa, ki bi ga moral uporabiti, zaradi česar je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

78. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa opozoril¹⁰², da predpisane presoje vpliva posega na krajino v predmetnem upravnem postopku sploh ni izvedel. Kljub jasnemu opozorilu se prvostopenjski organ vprašanja vpliva posega na krajino v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo.**
79. Zakon o varstvu okolja predpisuje¹⁰³, da je v postopku presoje vplivov posegov na okolje med drugim **treba presoditi tudi vpliv posega na krajino.** Naslovni organ tega ni storil. Presoja vpliva postavitve vetrne elektrarne na Volovjo reber je v obeh odločbah o okoljevarstvenem soglasju v celoti izpuščena. Naslovni organ v odločbi o prvem okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 le mimogrede navrže, da *“za področje krajinske in vidne značilnosti prostora naslovni organ ugotavlja, da ni predpisov, s katerimi bi bili določeni normativi za vrednotenje vpliva”*¹⁰⁴.
80. S tem ko je naslovni organ ugotovil, da mu predpis ne daje navodil, kako naj presoja vpliv posega na krajino, pa seveda ne more zaključiti, da mu zakonsko predpisane presoje **ni treba izvesti.** Edina posledica je, da mora naslovni organ pri presojanju

¹⁰¹ Glej točke 112. do 117. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

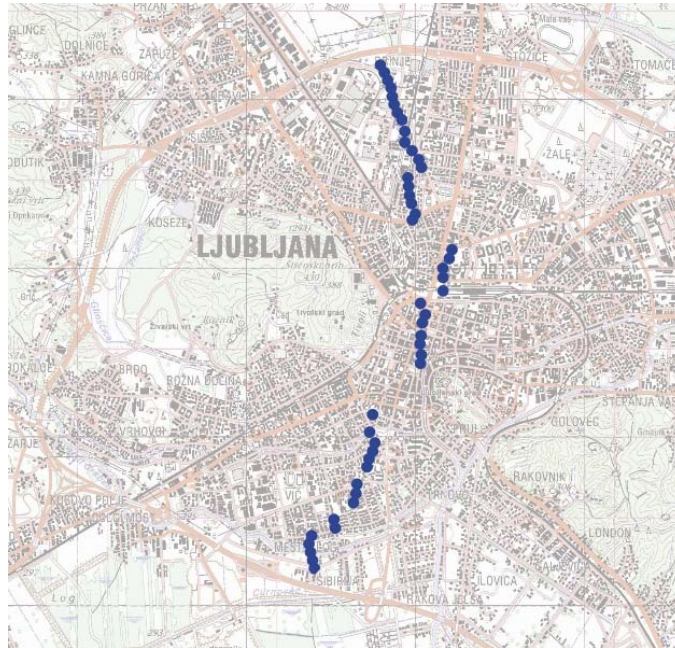
¹⁰² Glej točke 94. do 102. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹⁰³ ZVO-1, 1. odstavek 51. člena

¹⁰⁴ Glej odločbo o prvem okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006, stran 29, zadnji odstavek

vplivov posega na krajino na osnovi pravil krajinske stroke izoblikovati svoja merila. Dodatni argument, da naslovni organ mora presoditi tudi vpliv posega na krajino izhaja iz zaveze danih v **Zakonu o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini**¹⁰⁵. Z njo se je Republika Slovenija zavezala varstvu najvrednejše krajine.

81. Vpliv vetrne elektrarne na krajino je zaradi kolosalnih dimenzij zelo velik. Posebej kadar se vetrno elektrarno postavlja v neokrnjeno naravo. Tudi pripravljavci investitorjevega Poročila o vplivih na okolje menijo, da bo vpliv na krajino velik. V sklepni oceni npr. ugotavljajo, da **“predstavlja vpliv na vidne in krajinske značilnosti zelo izrazit vidik nameravanega posega”** ter, da bo **“najbolj izpostavljen vidni vpliv obratovanja vetrnih turbin”**¹⁰⁶.

Slika 1: Dimenzije načrtovane vetrne elektrarne Volovja reber so kolosalne. Na sliki je primerjava velikosti vetrne elektrarne z mestom Ljubljana: vetrnice bi segale od severne do južne obvoznice.

82. Če bo torej naslovni organ hotel izdati zakonito odločbo, bo moral v ponovljenem postopku presoje vplivov na okolje presoditi tudi vpliv posega na krajino. V zvezi s tem posebej **poudarjamo naslednje strokovne argumente**, zaradi katerih je po prepričanju stranskega udeleženca treba ugotoviti, da je vpliv posega na krajino na Volovji rebri nesprejemljivo velik:
83. (1) Najprej opozarjamo na projekt **“Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji”**¹⁰⁷, ki ga je po naročilu okoljskega ministrstva izvedel prof. Janez Marušič z Oddelka krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani s sodelavci. V temu delu je območje Volovje rebri uvrščeno v krajinsko enoto 4.2.5 **“Snežnik z Javorniki”**. Avtorji študije so pri vrednotenju to krajinsko enoto uvrstili v najvišjo izmed sedmih kategorij, z

¹⁰⁵ Uradni list RS št. 74/2003

¹⁰⁶ Glej stran 8 v **“Poročilo o vplivih na okolje za vetrno elektrarno in povezovalni 110 kV daljnovod na območju Volovja reber nad Ilirsko Bistrico (dopolnjeno po reviziji)”**, Št.100105-jh, E-NET Okolje, Ljubljana, 23.5.2005, dopolnitev 13.6.2005; Dokument je v spisu.

¹⁰⁷ Glej strani 65 do 68 in 126 do 127 v brošuri Marušič, J. in sodelavci (1998): **“Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji; Četrta knjiga: Kraške krajine notranje Slovenije.”** Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana. Dokument smo posredovali prvostopenjskemu organu dne 8.6.2009 kot Prilogo 15 k »Povzetku dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«.

najvišjo krajinsko vrednostjo. V to kategorijo je uvrščenih manj kot 10% ozemlja Slovenije. **Vrhunski slovenski strokovnjaki za vrednotenje krajine so torej prepričani, da sodi območje Volovje rebri med najvrednejše krajine v Sloveniji.**

84. (2) Opozarjamo tudi na rezultate krajinarske študije, ki je bila izdelana za potrebe umeščanja vetrnic v prostor. Gre za študijo, v kateri so anketiranci ocenjevali vsečnost fotografij krajine brez vetrnic in iste krajine s fotomontažo postavljenih vetrnic. Študija je pokazala, da **vsekakor lahko rečemo, da so vetrnice v resnici moteč element v naravni krajini.** To najbolj kažejo zelo velike razlike v ocenah iste slike, ki enkrat prikazuje naravno ohranjeno in poleg tega zelo slikovito krajino roba planote Nanosa brez vetrnic in drugič z vetrnicami (Slika 2). Prva slika je bila v vseh pogledih na prvem mestu, druga pa je bila uvrščena nekje na repu¹⁰⁸.

Slika 2: Fotografija grebena planote Nanosa in ista s lika s fotomontažo vetrnic. Povzeto iz študije Golobič & Marušič (2000)

R.

Zavezujoči materialni predpis Evropske unije ni bil uporabljen

Prvostopenjski organ pri odločanju ni uporabil zavezujočih določb predpisov Evropske unije, ki nalagajo državam članicam varstvo tistih območij, ki izpolnjujejo strokovna merila za razglasitev za SPA¹⁰⁹, pa jih država članica še ni razglasila. Zaradi tega je izpodbijano odločbo treba odpraviti

85. Prvostopenjski organ smo opozorili¹¹⁰, da mora pri odločanju uporabiti zavezujoče določbe predpisov Evropske unije, ki nalagajo državam članicam varstvo tistih območij, ki izpolnjujejo strokovna merila za razglasitev za SPA, pa jih država članica še ni razglasila. Hkrati smo prvostopenjski organ opozorili, da pri pripravi prve odločbe z dne

¹⁰⁸ Golobič & Marušič (2001): "Vetrne elektrarne – znamenje tehnološkega napredka ali brezbriznosti do naravne krajine", Urbani Izziv, letnik 12, št. 1, junij 2000:

http://www.volovjareber.si/gradivo/literatura/Golobic_in_Marusic_2001_Vetrne_elektrarne_znamenje_tehnoskega_napredka_ali_brezbriznosti_do_naravne_krajine.pdf

¹⁰⁹ = območje Natura 2000 po Ptičji direktivi

¹¹⁰ Glej točke 11. do 14. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

26.6.2006 teh zavezujočih določb predpisov ni uporabil. **Prvostopenjski organ je ta naša opozorilo v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.**

86. V skladu z načelom o neposrednem učinkovanju direktiv¹¹¹ in v skladu s pravno prakso Evropskega sodišča je treba varovati tudi vsa tista območja, ki izpolnjujejo kriterije za razglasitev za SPA¹¹², pa jih država članica ni razglasila. Stališče Evropskega sodišča je, da je inventar območij IBA¹¹³ najboljša strokovna podlaga glede vprašanja katera so ta "po številu in velikosti najprimernejša območja".
87. Opozoriti je treba še na pomembno razliko glede presojanja vplivov posegov na območjih SPA in na območjih IBA. Medtem ko se presoja na SPA območjih dela v skladu s členoma 6(3) in 6(4) Habitatne direktive (HD), pa je presojo na IBA treba delati v skladu s členom 4(4) Ptičje direktive (PD). Na to opozarjamo zato, ker so pravila varstva izhajajoča iz člena 4(4) PD strožja od pravil iz členov 6(3)&6(4) HD. Podrobno o tem piše Evropska Komisija¹¹⁴, pravna podlaga pa so predvsem sodbe Evropskega sodišča v naslednjih primerih: C-355/90 (Santona Marshes), C-96/98 (Poitevin Marsh), C-374/98 (Basse Corbieres), C-388/05 (Komisija proti Italiji) in C-418/04 (Komisija proti Irski).
88. Celotno območje načrtovane vetrne elektrarne Volovja reber in vsi stebri daljnovoda od št. 22 naprej so znotraj IBA območja Snežnik-Pivka (Božič 2003¹¹⁵), poleg tega je tudi Strokovna skupina za pripravo strokovnih predlogov Natura 2000 območij pri Ministrstvu za okolje in prostor leta 2004 za celotno območje Volovje rebri ugotovila, da izpolnjuje strokovna merila za uvrstitev v SPA Snežnik-Pivka¹¹⁶. V skladu z navedenim **mora torej naslovni organ pri presoji vplivov vetrne elektrarne na okolje presoditi tudi vplive tiste dele IBA Snežnik-Pivka, ki (še) niso bili razglašeni za SPA.**
89. Posebej želimo opozoriti tudi na Uradni opomin Evropske komisije Sloveniji zaradi nezadostne opredelitve Natura 2000 območij za ptice¹¹⁷. V njem Evropska Komisija Volovjo reber izrecno omenja kot primer območja, ki je bilo domnevno zaradi gospodarskih interesov neupravičeno izpuščeno pri določanju SPA območij. Postopek Evropske Komisije proti Sloveniji zaradi kršitve je v teku.

¹¹¹ Glej točko 30. te pritožbe.

¹¹² Ptičja direktiva, člen 4(1): Države članice razvrstijo zlasti ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša, kot posebna območja varstva za ohranjanje teh vrst [vrst z Dodatka 1 in migratornih vrst]...

¹¹³ IBA [Important Bird Area] je kratica za "Mednarodno pomembna območja za ptice", ki jih določa svetovna zveza organizacij za varstvo ptic BirdLife.

¹¹⁴ Brošura "Managing Natura 2000 Sites – the provisions of Article 6 of the Habitats Directive 92/43/CEE", Evropska Komisija 2000, http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm#art6 (glej npr. poglavje 1.4.1 na strani 11)

¹¹⁵ Monografija Božič, L. (2003): "Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2 – Predlogi Posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji", DOPPS, Ljubljana.

¹¹⁶ "Predlog Potencialnih območij evropskega pomena (pSPA)". MOP, 20.3.2004

¹¹⁷ Uradni opomin št. 2007/2185 z dne 27.6.2007, glej stran 3, prvi odstavek:

(http://www.volovjareber.si/gradivo/kronologija/20070627_EvropskakomisijaSLOUradniopominizrezaniSPAji.pdf)

S.

Naravovarstvena določila Odloka o lokacijskem načrtu niso bila uporabljena

Prvostopenjski organ pri izdaji izpodbijane odločbe sploh ni uporabil materialnega predpisa, namreč naravovarstvenih določb iz Odloka o lokacijskem načrtu. Zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

90. Prvostopenjski organ smo opozorili¹¹⁸, da mora pri odločanju uporabiti določbe predpisa Odloka o lokacijskem načrtu, ki urejajo problematiko varstva narave na Volovji rebri. **Prvostopenjski organ je ta naša opozorilo v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.**
91. Pomembna normativna podlaga za varovanje narave na Volovji rebri izhaja iz samega Odloka o lokacijskem načrtu za vetrno elektrarno Volovja reber¹¹⁹. Ta med drugim pravi, da so "na ekološko pomembnih območjih (EPO) posegi možni pod pogojem ... da se ohranja ugodno stanje habitatnih tipov in ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov¹²⁰." Z uredbo o ekološko pomembnih območjih¹²¹ je bilo območje Volovje rebri vključeno v EPO 51200 Snežnik – Pivka.
92. Vplivi posega na EPO v luči določb Lokacijskega načrta je treba v upravnem postopku presoje vplivov na okolje ustrezno presoditi. Treba je opozoriti, da presoja po tej normativni osnovi ni enaka kot presoja vplivov na Naturo 2000. Glavne razlike so naslednje:
 - a. meje območij Natura 2000 in EPO so drugačne (območja niso enaka),
 - b. varovane vrste so druge: na območjih Natura 2000 so varovane le vrste, ki so navedene v "Uredbi o območjih Natura 2000", na delu EPO Snežnik-Pivka, ki ga ureja Odlok o lokacijskem načrtu, pa so varovane vse rastlinske in živalske vrste in vsi habitatni tipi, ki so prisotni na območju,
 - c. "Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo" za presojo vplivov na EPO ne velja, pač pa je presojo po tej normativni podlagi treba izvesti v skladu s splošnimi določbami, ki veljajo za postopek presoje vplivov na okolje
93. Investitorjevo Poročilo o vplivih na okolje (PoVnO) in Okoljsko poročilo te normativne podlage sploh ne obravnavata. V PoVnO se le bežno dotakneta vpliva na EPO, vendar jih pomešata z vplivi na naravne vrednote in na Natura 2000 območja, kar je neustrezno.
94. Stranski udeleženec tukaj izrecno opozarja, da je bil v predmetni zadevi za namene varovanja javnega interesa varovanja okolja uveden Postopek presojanja vplivov na okolje v katerem se izdaja Okoljevarstveno soglasje (ZVO-1 člen 51 in naslednji). Namen tega zelo specifičnega postopka je ugotavljanje sprejemljivosti posega iz vseh vidikov varstva okolja. **Neizpodbitno je, da je v tem postopku zato treba upoštevati vse normativne podlage, ki definirajo kriterije varovanja posameznih elementov okolja.** Tudi zato nobena normativna podlaga v ZVO-1 ni posebej naštet. Zaradi navedenega je nerazumno stališče prvostopenjskega organa, zakaj bi bil ravno lokacijski načrt tista normativna podlaga, ki jo pri presojanju vplivov na okolje ne bi bilo treba upoštevati. Nenazadnje je lokacijski načrt zelo specifična normativna podlaga, ki obravnava zelo konkretno območje in njegove posebnosti.

¹¹⁸ Glej točke 17. do 19. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹¹⁹ ODLOK o lokacijskem načrtu za vetrno elektrarno Volovja reber in 20 kV kableske povezave in 110 kV povezovalni doljnovod RTP Ilirska Bistrica-RTP Volovja reber, Uradni list RS 46/04, popravka 63/04 in 79/04

¹²⁰ Odlok o lokacijskem načrtu: 21. člen, 5. odstavek, 3. alineja

¹²¹ Uredba o ekološko pomembnih območjih, Uradni list RS 48/2004, 30.4.2004

T.

Ogran je zamolčal študijo »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne...«

Prvostopenjski organ je v obeh odločbah o okoljevarstvenem soglasju zamolčal ključno študijo, ki jo je ZRSVN predložil v postopek PVO za potrebe presoje vpliva posega na velike ujede. Zaradi neupoštevanja te študije je organ nepopolno ugotovil dejansko stanje glede prisotnosti planinskega orla na območju posega in glede pričakovanih vplivov posega na to vrsto, oziroma dejanskega stanja sploh ni ugotovil. Zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti

95. Prvostopenjski organ smo opozorili¹²², da je v obrazložitvi prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 **v celoti zamolčal dokument »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri«**¹²³, ki prinaša ključne ugotovitve o vplivih nameravanega posega na velike ujede, posebej še na varovano vrsto planinski orl. **Prvostopenjski organ je to naše opozorilo v izpodbijani odločbi v celoti zamolčal.**
96. Omenjena študija so po naročilu Zavoda RS za varstvo narave izdelali na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Zavod je študijo namensko naročil za potrebe postopka PVO za vetrno elektrarno na Volovji rebri. Namen študije je bil prvostopenjskemu organu zagotoviti visoko strokovno in neodvisno gradivo za odločanje.
97. Omenjena študija je v več vidikih ključna za ugotavljanje dejanskega stanja o prisotnosti planinskega orla na območju posega in presojanje vplivov posega na to vrsto, saj:
 - a. opozarja na neustreznost predpostavke avtorjev okoljskega poročila, da obstaja linearna zveza med številom vetrnic in številom ptic na eni ter številom smrtnih žrtev na drugi¹²⁴;
 - b. opozarja, da so avtorji okoljskega poročila napačno interpretirali rezultate študij o vplivih vetrnega polja Altamont pass na tamkajšnje planinske orle; ta interpretacija je ključna, saj avtorji okoljskega poročila na njej utemeljijo oceno o pričakovanih vplivih vetrnic na planinske orle na Volovji rebri; z manipuliranjem podatkov so avtorji okoljskega poročila prikazovali bistveno manjšo pričakovano smrtnost planinskih orlov, kot to iz ameriških podatkov v resnici izhaja¹²⁵;
 - c. s prostorsko analizo potencialnega lovnega habitata dokazuje, da je širše območje Volovje rebri edino območje znotraj Natura 2000 območja Snežnik-Pivka, ki omogoča preživetje enega para planinskih orlov¹²⁶;

¹²² Glej točke 25.c. (točka 10.1. citiranega dokumenta) in 25.d. (poglavje A. citiranega dokumenta) v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹²³ »Ocena ogroženosti velikih ujed po postavitvi vetrne elektrarne na območju Volovje rebri – podrobnejša obrazložitev možnih scenarijev in njihovih verjetnosti«, doc.dr. Peter Trontelj, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 13.3.2006; Izdelano po naročilu ZRSVN in poslano organu 13.3.2006; Dokument je v spisu.

¹²⁴ Glej istotam, poglavje 1.1

¹²⁵ Glej istotam, poglavje 1.2

¹²⁶ Glej istotam, poglavje 2

- d. poda in utemelji oceno, da je več kot 50 odstotna verjetnost, da bo edini par planinskih orlov Natura 2000 območja Snežnik-Pivka v štirih letih iz območja izginil¹²⁷.
98. Zaradi neupoštevanja te študije je organ nepopolno ugotovil dejansko stanje glede prisotnosti planinskega orla na območju posega in glede pričakovanih vplivov posega na to vrsto, oziroma dejanskega stanja sploh ni ugotovil. V skladu z 2. točko 1. odstavka 237. člena ZUP-UPB2 je zaradi tega treba izpodbijano odločbo odpraviti

U.

Neustrezen omilitveni ukrep prepovedi gradnje v času gnezdenja

Prvostopenjski organ je neustrezno določil omilitveni ukrep prepovedi gradnje v času gnezdenja ptic, saj je časovno obdobje gnezdenja ptic določil napačno. Organ je pri tem napačno ugotovil dejansko stanje, ni navedel dokazov, na katere je oprl ugotovitev dejanskega stanja in ni navedel razlogov, ki narekujejo takšno odločitev. Zaradi tega se odločitve sploh ne da preizkusiti, kar se v vsakem primeru šteje za bistveno kršitev pravil upravnega postopka. Že samo zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti.

99. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa opozoril¹²⁸, da je **omilitveni ukrep št. 1**, ki ga je prvostopenjski organ navedel v izreku prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006¹²⁹, **neustrezen**. Ukrep investitorju prepoveduje izvajanje gradbenih in vzdrževalnih del v času gnezdenja ptic, t.j. med **1.4. in 30.7.**, s čimer se zagotavlja mir okoli gnezdišč.
100. Stranski udeleženec DOPPS pritrjuje prvostopenjskemu organu, ki ugotavlja, da bo **vpliv posega v času gradnje na gnezdilke območja nedopustno velik**; posebej še na vrste, ki so občutljive na vznemirjanje, kot je npr. planinski orel. Nesporno je torej, da je zato treba izvajanje morebitnih gradbenih del v času gnezdenja prepovedati.
101. Vendar je prvostopenjski organ **obdobje gnezdenja ptic določil napačno**, zaradi česar je obravnavani omilitveni ukrep neustrezen. Kljub temu, da je stranski udeleženec prvostopenjskega organa opozoril na neustrezno določen čas prepovedi gradnje¹³⁰, se organ tega vprašanja v izpodbijani odločbi **ne dotakne niti z besedo**.
102. Organ je v obrazložitvi prve odločbe o okoljevarstvenem soglasju v celoti opustil tehtanje argumentov o ustreznosti določitve obdobja prepovedi gradnje zaradi gnezdenja ptic. Organ zgolj zatrdi, da je obdobje gnezdenja ptic med 1.4. in 30.7. **Organ pri tem ne navaja dokazov, na katere je oprl ugotovitev dejanskega stanja¹³¹ in ne navaja razlogov, ki narekujejo takšno odločitev¹³². Zaradi tega se odločitve sploh ne da preizkusiti, kar se v vsakem primeru šteje za bistveno kršitev pravil upravnega postopka¹³³. Že samo zaradi tega je treba izpodbijano odločbo odpraviti**, saj bi izvajanje gradnje v času gnezdenja ptic, tudi po prepričanju

¹²⁷ Glej istotam, poglavje 3

¹²⁸ Glej točke 55. do 59. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹²⁹ Omilitveni ukrep št. 1 na str. št. 6.

¹³⁰ Glej točke 55. do 59. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

¹³¹ kot to zahteva 2. alineja 1. odstavka 214. člena ZUP-UPB2

¹³² kot to zahteva 5. alineja 1. odstavka 214. člena ZUP-UPB2

¹³³ v skladu s 7. alinejo 2. odstavka 237. člena ZUP-UPB2

prvostopenjskega organa, povzročilo nedopustno velik vpliv na nekatere varovane vrste ptic na območju.

103. V nadaljevanju podajamo argumentacijo, ki je ključna za pravilno določanje obdobja prepovedi gradnje iz vidika gnezditvenega obdobja planinskega orla:

- a. Juvenilni planinski orli z Volovje rebri prvič poletijo iz gnezda okoli **1.8.**¹³⁴ Ob upoštevanju časa valjenja, ki je **41 do 45 dni**¹³⁵ in časa, ki ga negodni orličji prebijejo v gnezdu, ki je **70 do 80 dni**¹³⁶, pomeni, da čas začetka prepovedi gradbenih del (1.4.) sovpada z začetkom valjenja, čas konca prepovedi pa sovpada s časom prvega poleta juvenilnih orlov.
- b. Predlagano obdobje ne upošteva zelo občutljivega obdobja pred začetkom valjenja, ki traja nekako od **januarja do marca**¹³⁷, ko si par izbere lokacijo gnezda in pripravlja gnezdo za gnezditvev.
- c. Predlagano obdobje prav tako ne upošteva, da juvenilni orli prva dva meseca potem ko zapustijo gnezdo, ostajajo zelo blizu gnezda. Do starosti 120 dni (ca. 45 dni po prvem poletu), večinoma ostajajo znotraj radija **2,2 km**¹³⁸ **od gnezda**. Prvi mesec jim skromne letalne sposobnosti ne omogočajo daljših poletov.
- d. Da bi obdobje prepovedi gradnje ustrezalo času gnezditve planinskega orla, ga je torej treba podaljšati na čas od **1.januarja. do 30.septembra**.

V.

Pogoj o ustavitvi posameznih vetrnic je neustrezen (17. točka)

Organ je pogoj o ustavitvi posameznih vetrnic v primeru škodljivih vplivov na varovane vrste zapisal neustrezno, tako da ne omogoča učinkovanja. Organ o predpisanem ukrepu ni nikjer ugotavljal dejanskega stanja in ga ne opira na nobene dokaze. Zaradi tega je treba odločbo odpraviti

104. Prvostopenjski organ je med pogoji, ki jih investitorju nalaga za postavitev 33 vetrnih turbin, v 17. točki navedel zahtevo¹³⁹: "*V primeru, da se v okviru spremljanja iz točke 13 izreka odločbe ugotovi, da je vpliv posamezne vetrnice večji, kot izhaja iz presoje vplivov na okolje in s tem nesprejemljiv, je potrebno ustaviti vetrnice, ki te vplive povzročajo.*"

105. Organ izrecno navaja, da velja pogoj iz 17. točke samo v povezavi z monitoringom iz 13. točke, se pravi samo v primeru registriranja trupel v bližini vetrnic, ki bi kazale na trk z vetrnico.

106. Pogoj je neustrezen iz več razlogov. Če bo okoljevarstveno soglasje na koncu kljub vsemu izdano, je zato ta pogoj treba ustrezno popraviti in dopolniti:

- a. V gradivih, ki so bila s strani različnih avtorjev posredovana prvostopenjskemu organu, je utemeljeno, da vetrnice škodljivo vplivajo na ujede na dva možna

¹³⁴ lastna opazovanja DOPPS in [redacted] v letih 2007 in 2008

¹³⁵ Glej str. 144 v »Watson, J. (1997): The Golden Eagle. T & A D Poyser, London.«

¹³⁶ Glej istotam str. 158

¹³⁷ Glej istotam str. 128-137

¹³⁸ Glej »Soutullo, A., V. Urios, M. Ferrer & S.G. Penarrubia (2006): "Post fledging behaviour of Golden Eagles *Aquila chrysaetos*: onset of juvenile dispersal and progresive distancing from nest". Ibis 148.« Dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 9 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

¹³⁹ Glej točko 17. na strani 7. odločbe o prvem okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006.

načina, a – prek ubijanja osebkov zaradi trkov z vetrnimi stolpi in b – prek izključevanja, ko se osebki začnejo območju izogibati po postavitvi vetrnic. DOPPS in Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete v svojih gradivih opozarjata, da obstaja verjetnost, da se bodo nekatere ujede po postavitvi vetrnic začele širšega območja Volovje rebri izogibati, kar bi pomenilo da bi bili izgubljeni teritoriji, katerih ključno lovišče je Volovja reber. V primeru takšnega verjetnega odziva ujed je pogoj iz točke 17. povsem neustrezen. Če bo npr. par planinskih orlov območje po postavi VE zapustil, pod vetrnicami ne bo najdeno nobeno truplo – ker ne bo šlo za trk z vetrnico – s tem pa ne bo izpolnjeno merilo za uporabo pogoja iz 17. točke.

- b. Pogoj napačno predpostavlja, da bo v vsakem primeru trka ptice ali netopirja z vetrnico, truplo najdeno in s tem trk evidentiran. To ni realno. Trupla predstavljajo vir hrane za več vrst sesalcev in ptic, ki se deloma ali pretežno prehranjujejo z mrhovino. Zato se verjetnost, da bo truplo ptice najdeno, zmanjšuje z naraščanjem časa med trkom in obhodom popisovalca. O tem dejstvu poroča vrsta strokovnih člankov, glej. npr Barrios & Rodriguez 2004¹⁴⁰. V primeru, da truplo ob trku ubite ptice ne bo najdeno, investitor ne zapade pod obveznost ustavitve vetrnice. Enako velja, če bo truplo neevidentirano odstranjeno s strani katerekoli osebe. Tu je treba poudariti, da je organ pogoj zapisal tako, da bo imel investitor zelo velik interes, da do najdb trupel sploh ne pride. Neodvisen nadzor ni zagotovljen.

107. Stranski udeleženec torej ne trdi, da pogoj ni jasen in da ni izvršljiv, pač pa da je neustrezen in da za varstvo vrst ne bo imel učinka.
108. Pogoj iz 17. točke je zato treba spremeniti tako, da bo eksplicitno zapisano, da je treba celotno vetrno elektrarno ustaviti in odstraniti v primeru, če bo izginil lokalni par planinskega orla. Pogoj je treba smiselno prirediti tudi za primer izginotja drugih varovanih vrst, npr.: kačarja, gozdnega jereba, risa, svetlooke penice, nekaterih vrst netopirjev ipd.

W.

Pogoj lovilne sklede za razlita olja je neustrezen (39. točka)

Organ je pogoj o lovilnih skledah za mineralna olja zapisal neustrezno, tako da je omogočil investitorju, da je pogoj izigral in pridobil gradbeno dovoljenje za podstavke, ki ne omogočajo prestrezanja razlitih olj ob poružitvi stolpov. Organ o predpisanem ukrepu ni nikjer ugotavljal dejanskega stanja in ga ne opira na nobene dokaze. Zaradi tega je treba odločbo odpraviti.

109. Kljub temu, da je stranski udeleženec DOPPS prvostopenjskega organa opozoril na neustrezno presojo glede vplivov posega na vire pitne vode¹⁴¹, se prvostopenjski organ tega vprašanja v izpodbijani odločbi z dne 22.6.2010 **ne dotakne niti z besedo**.
110. Organ je v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006 pravilno ugotovil, da mineralna olja v rotorju vetrnih stolpov predstavljajo nevarnost za onesnaženje kraške podtalnice. Zato je investitorju predpisal izdelavo temeljev stolpov v obliki lovilne sklede. Pogoj je nezadosten, saj investitorju omogoča interpretacijo, po kateri bi

¹⁴⁰ Barrios, L. & A. Rodriguez (2004): Behavioural and environmental correlates of soaring-bird mortality at on-shore wind turbines. *Journal of Applied Ecology* 41: 72-81. Dokument smo prvostopenjskemu organu posredovali dne 8.6.2009 kot Prilogo 13 k »Povzetku dejstev in okoliščin...«. Dokument je v spisu.

¹⁴¹ Glej točke 109. do 111. v »Povzetek dejstev in okoliščin, pomembnih za odločanje v postopku PVO...«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS organu posredoval 8.6.2009; Dokument je v spisu.

napravljal minimalno lovilno skledo tik ob podnožju vetrnih stolpov. Natanko to se je tudi zgodilo: investitor je za pridobitev gradbenega dovoljenja pristojnemu organu MOP predložil PGD z **minimalno lovilno skledo tik ob podnožju vetrnih stolpov**. Organ je nato gradbeno dovoljenje izdal in takšno, z vidika varstva virov pitne vode neustrezno rešitev, potrdil.

111. Zaradi različnih razlogov se vetrni stolpi včasih zrušijo. Številne fotografije zrušenih vetrnih stolpov so objavljene na internetu, glej npr. spletno stran Marca Duchampa¹⁴². Tu želimo spomniti, da je bil organ na omenjeno stran opozorjen z elektronskim sporočilom dne 28.5.2006 s strani g. Tomaža Ogrina, tako da bi za nevarnost porušitve vetrnih stolpov moral vedeti. Za vzorec prilagamo dve fotografiji porušjenih vetrnih stolpov iz Španije¹⁴³.

Slika 3: Fotografije dveh porušjenih vetrnih stolpov iz Španije. Spletna stran Marca Duchampa: <http://mark-duchamp.spaces.msn.com/PersonalSpace.aspx>

112. Za primer porušitve vetrnega stolpa je treba zagotoviti lovilno skledo, katere polmer bo enak ali večji višini vetrnega stolpa. Če bo lovilna skleda manjša, bo v primeru porušitve stolpa rotor treščil na tla zunaj lovilne sklede in bo olje nekontrolirano odteklo v tla. V konkretnem primeru to pomeni lovilno skledo s polmerom vsaj 50 m oz. površine ca 8.000 m², kar pa pomeni povsem nov in nepredvideni vpliv na habitat v okolici vetrnih stolpov. Vpliv posega na izgubo habitata zaradi takšne z vidika varovanja podtalnice

¹⁴² <http://mark-duchamp.spaces.msn.com/PersonalSpace.aspx>

¹⁴³ Vir: zgoraj omenjena spletna stran Marca Duchampa

potrebne lovilne sklede v investitorjevem poročilu o vplivih na okolje ni bil ocenjen, prav tako pa ga ni obravnaval organ v svoji presoji vplivov na okolje. Zaradi tega je treba v postopek presoje vplivov na okolje ponoviti, pred tem pa ustrezno dopolniti Poročilo o vplivih na okolje.

X.

Napačno izvedena javna razgrnitev

Prvostopenjski organ v času javne razgrnitve javnosti ni dal na voljo ustreznega osnutka odločitve, kot to nalaga zakon. Ker dal na voljo vsebinsko prazen dokument je s tem bistveno kršil pravila postopka, zaradi česar je izpodbijana odločba nezakonita in jo je treba razveljaviti.

113. Stranski udeleženec DOPPS je prvostopenjskega organa že v času predhodnega postopka PVO opozoril¹⁴⁴, da je bila javna razgrnitev izvedena neustrezno. Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) v 1. odstavku 58. člena namreč določa, da mora prvostopenjski organ v fazi javne razgrnitve omogočiti javnosti vpogled v osnutek odločitve. Organ je sicer dal na voljo dokument, ki ga imenuje osnutek odločitve, ki pa to v resnici ni. Gre za **vsebinsko prazen dokument**, v katerem v celoti manjkajo vse bistvene sestavine.
114. V osnutku odločitve bi moral prvostopenjski organ v obrazložitvi med drugim ustrezno predstaviti tehtanje materialnih dejstev. Moral bi povzeti v postopku zbrane argumente in se do njih opredeliti. Ugotavljanje materialne resnice je eden bistvenih elementov vsakega upravnega postopka. Zato je ta del osnutka odločitve bistven za vsakogar, ki daje pripombe. V osnutku odločitve, ki jo je prvostopenjski organ zagotovil **v celoti manjkajo vsi naštetih bistveni elementi**.
115. Prvostopenjski organ se v obrazložitvi odločbe opredeli do teh pripomb DOPPS¹⁴⁵:
 - a. Prvostopenjski organ navaja, da "se v osnutek odločitve, ki je javno razgrnjen ne vpisuje opredelitev do zbranih argumentov, ker do trenutka začetka javne razgrnitve niso vsi zbrani." To mnenje organa nima podlage v zakonu. Po prepričanju stranskih udeležencev gre za samovoljno interpretacijo, s katero si je prvostopenjski organ olajšal delo. Nobenega razloga ni, da prvostopenjski organ v osnutek odločitve ni vključil tiste argumente, ki so bili zbrani do tedaj.
 - b. Nadalje prvostopenjski organ navaja, da "organ v sprejeti odločitvi napiše tudi okoljevarstvene, projektne in druge ukrepe in pogoje, le-teh pa v fazi, ko nastaja osnutek odločitve namenjen javni razgrnitvi ne more, ker še niso znani." Ta navedba prvostopenjskega organa je neutemeljena. Predpis organu nikjer ne nalaga, da mora javno razgrnitev razpisati v zgodnji fazi postopka, ko omenjeni pogoji še niso znani. Namen zakonodajalca je jasen: javnosti hoče zagotoviti možnost dajanja pripomb na osnutek odločitve (eksplicitno je to navedeno v 1. odstavku 58. člena ZVO-1). To je mogoče zagotoviti samo tako, da se javna razgrnitev izvede v zaključnem delu postopka, ko je velika večina materialnih dejstev, pogojev ipd. že razjasnjenih. V vsakem primeru pa bi organ moral navesti vsa relevantna dejstva, ki so zbrana do začetka javne razgrnitve.

¹⁴⁴ Glej poglavje I. in II. v »Mnenja in pripombe na nameravani poseg postavitve vetrne elektrarne in pripadajočih objektov na Volovji rebri«, ki ga je stranski udeleženec DOPPS posredoval prvostopenjskemu organu v času javne razgrnitve dne 17.12.2005. Dokument je v spisu.

¹⁴⁵ Glej stran 30, odstavek 4, stavki 6-9 v prvi odločbi o okoljevarstvenem soglasju z dne 26.6.2006. Dokument je v spisu.

- c. Prvostopenjski organ nadalje navaja, da se "v postopku presoje vplivov na okolje pripombe javnosti praviloma nanašajo na sprejemljivost posega kot takega, in ne na obliko osnutka odločitve." Prvostopenjski organ je z navedenim opisal svojo prakso dela, vendar za takšno interpretacijo ni nobene podlage v materialnem predpisu. Že omenjeni 1. odstavek 58. člena ZVO-1 je glede tega jasen. Poleg tega se pripombe DOPPS niso nanašale na obliko osnutka odločitve pač pa na dejstvo, da manjkajo vsebinsko bistveni elementi odločitve.
116. S tem, ko je prvostopenjski organ v javni razgrnitvi predstavil vsebinsko prazen osnutek odločitve, je javnosti bistveno okrnil možnost dajanja relevantnih mnenj in pripomb in je bistveno kršil pravila postopka. V skladu s 4. alinejo 1. odstavka 237. člena ZUP-UPB2 je to zaradi tega izpodbijana odločba nezakonita. Pritožbeni organ naj odločbo razveljavi in zadevo vrne prvostopenjskemu organu v ponovno odločanje, naloži pa naj mu tudi ponovitev javne razgrnitve.

Y.

Zaključek

Na podlagi vsega navedenega stranski udeleženec predlaga, da Ministrstvo za okolje in prostor, kot pritožbeni organ, Odločbo razveljavi in vrne zadevo prvostopenjskemu organu v ponovno odločanje oz. da ugodi zahtevi stranskega udeleženca in zavrne zahtevo investitorja po postavitvi načrtovane vetrne elektrarne, skupaj s povezovalnim daljnovodom.

Ljubljana, 9.7.2010

DOPPS – BirdLife Slovenija